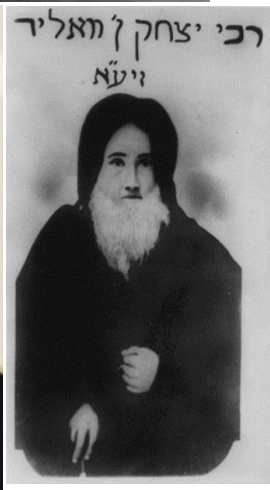
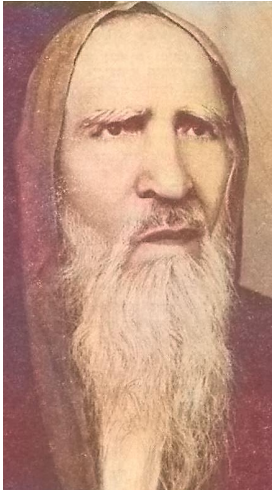
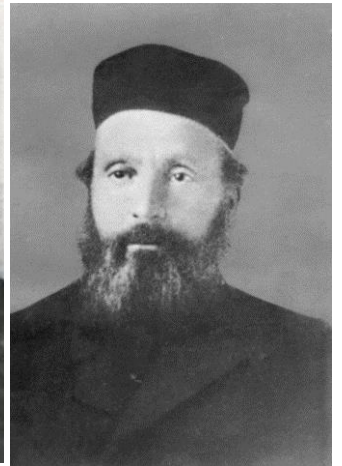
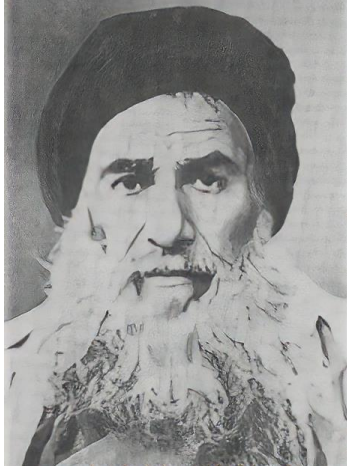

פניני הצדיקים

אל בני צ"ל שיש עין מבקר כרטיס כי כן נוסד אדוני סמונה
 זקוקה רשות מעט היה סוף כבודו נכבד מורי כבוד ואמונה
 יסב על סדרו גם עת הודו, ויוצא כל מודו צונן חסיד כוננה
 ע"כ את יקום משא נפולו לחייו מורי לגורנה,
 זל עזת להיש עזר לישבתו המבורה,
 מאצילי בני ישראל נוסדו חסד ועזתו אמנונה
 רב עמדה עניו מדי ישיבתו, מאן עיבד עניו
 לקחת תמונה זוה, לענין מים נדוקותיו יחוקו,
 גדולה כח אל כח ספקו, מדי מורה תורהו,
 חסדו לב וקני, לשוננו ליכבדו ברבתי
 אך סודו דרשלים בטיח, זמירות רבנים הנבדל סלח,
 נזח והמורו הקדש, בכתב גשאו
 ר"ש אש סמקמו לאסור, לכו ולכח לאנגיל סמפי,
 בו כבודו והבדלים, בודי יבאו
 ד"ת אל מי מורה, הי עניו יאספי אורנו
 אך שואה אך אימים סכח עיניו
 נכבדו נה ישיבאל מאן דרורו
 זה רב מאן הנדול אביר הרוקני, ע"כ ע"כ כבוד מורו
 מורדו אל עניו, אסר ר"אן ועל אביר ורבי ויקט טעלו
 נמסור המורד, יאסר ברשותו, כלל מוסר חידו וסמון
 נקמה ביום לבו יק"ר לפק, ו"ן ס"ה שנה ימי חייו
 ת"נ צ"ב ר"ה
 THIS MEMORIAL WAS ERRECTED AS A TESTIMONY TO
 AND IN PUBLIC APPRECIATION OF THE MERITS OF
 ELEAZER GORDON, RABBI OF TELZ, RUSSIA,
 WHO DIED IN LONDON,
 WHILE ON A VISIT FOR THE PURPOSE OF RAISING FUNDS
 FOR THE ENHANCEMENT OF JEWISH EDUCATION IN RUSSIA,
 ON FEBRUARY 12th 1910, THE TERMINATION OF
 THE HOLY SABBATH, THE 4th DAY OF FIRST ADAR SAVO,
 5670 IN YEARS.
 Peace to his Soul.

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

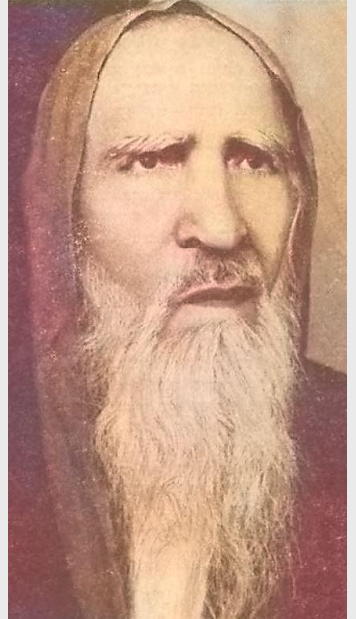
מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

ללא פרסומות.
 ללא חדשות.
 ללא פוליטיקה.

המזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הצדיק הרב מכלוף פדידה (השני) זצ"ל - נולד בשנת ה'ת"ר"ן (1890) בתאפילאלת שבמרוקו. משפחת פדידה נמנית מבין המשפחות החשובות בעיירה 'סג'למאסה' אשר באזור תאפילאלת. מגיל צעיר ניכר כי לגדולות נועד. רבינו זכה להימנות בין תלמידי הישיבה הקדושה בתאפילאלת שבראשה עמד האדמו"ר עט"ר ר' דוד אביחצירא הי"ד. שקדנותו והתמדתו בתורה היתה מופלאה. לאחר הסתלקותו של עט"ר ר' דוד אביחצירא הי"ד לגנזי מרומים, מצבם של יהודי תאפילאלת היה קשה. חלק מהקהילה ובראשם רבני משפחת אביחצירא נדדו למקומות הסמוכים. חלקם לעיר ארפוד וחלקם לעיר בודניב וכיו"ב. רבינו קבע את מושבו בתאפילאלת ונטל על עצמו את עול הציבור. רבינו שימש רב הקהילה, היה לו בית הכנסת שבו שימש חזן מידי יום ביומו ובעל קורא בס"ת, היה גם מוהל וגם שוחט. היה היחיד שבקי במלאכת השחיטה. פעמיים בשבוע היו באים בני הקהילה עם עגלים ועופות על יד ביתו של רבינו, שם שחט בדקדוק רב ובהקפדה יתירה בבדיקת הסכין. העיד הצדיק ר' יצחק אביחצירא זצ"ל ('הבבא סאלי') בהסכמה שכתב לספרו של רבינו 'כתם פז', כי למד עם רבינו בישיבה ומכיר אותו עוד כשהיה קטן ותמיד היה רק בתוך ארבע אמות של הלכה בלבד, ולא זז ממנה ולא עסק בענייני העולם הזה ולא במסחר. עסק רק בצרכי ציבור ותינוקות של בית רבן. בהמשך רבינו עלה והתעלה ואף שימש כחבר בבית-הדין של הצדיק סידנא 'בבא סאלי', יחד עם הגאונים ר' שמעון אסבאג ור' יוסף שמחון.

בשנת ה'תשט"ז (1956) עלה לארץ הקודש. בהתחלה התגורר בישוב שלומי. לאחר כשישה חודשים בשל המצב הרוחני במקום ובשל העובדה שלא הירפו ממנו תושבי חיפה, נעתר לבקשתם וקבע את מגוריו בחיפה ובה נשאר עד יומו האחרון. כל חייו לן בעומקה של הלכה ולא עסק בשום עניין אחר מלבד עסק התורה הקדושה. היה סגור וספון בד' אמות של הלכה. **בני ביתו העידו שאפילו את הדרך למכולת לא ידע ולא הכיר.** ענוותן מופלא. נפטר בד' אדר ה'תשכ"ד (1964). חי כ-74 שנים. בחייו גילה את דעתו שאינו רוצה להיקבר בעיר חיפה שכן היא לא נכללת בארבע ערי-הקודש שבישראל: ירושלים, חברון, צפת וטבריה. מאחר ורבינו לא רצה להכביד ולהטריח את בני קהילתו מחיפה להשתתף בהלווייתו שתערך במקום רחוק משם לכן ציווה להיקבר בטבריה, היות והיא העיר הקרובה ביותר לחיפה מתוך ארבעת ערי הקודש. את נוסח מצבתו ניסח סידנא 'בבא סאלי' זיע"א, שאף הגיע לנחם את המשפחה בימי השבעה.

סבא (מצד אביו): הצדיק ר' מכלוף (היה בקשרי ידידות עם מרן ר' יעקב אביחצירא ובנו ר' אהרון זיע"א). **אביו:** ר' אברהם. **אימו:** מרת אסתר. **אשתו:** מרת עישא. **מרבותיו:** הגאונים המפורסמים ר' דוד אביחצירא הי"ד (עטרת ראשיו. רבינו נמנה בין גדולי תלמידיו ואף כתב הקדמה לספרי רבו על פי בקשת סידנא בבא סאלי), ר' אחימלך האד"ר, כמהר"א הכהן ור' משה תורג'מן ('הבבא סאלי' רבו של ר' דוד ור' שלמה. **נכדיו:** הגאונים ר' מאיר שליט"א (מכהן כמו"צ ורב קהילות ברכסים) ור' מיכאל (משיגים ישיבת 'תפארת הלוי' בירושלים). **מתלמידיו:** הגאונים ר' שלום אביחצירא, ר' יצחק אביחצירא מחיפה. **מספרייו:** **יתם פז** - דרושים וחיידושים למתן תורה, לשבת זכור, לשבת הגדול, לשבת תשובה ודרוש להספד בסופו שירים, פיוטים, קינות ובקשות. חיבור נוסף על כל התנ"ך בכתב ידו שאבד.

○ יפר נכד רבינו, ר' מאיר שליט"א, מעשה מיוחד אשר היה נוכח בו: היה זה ביום שישי כ"ו לחודש אב שנת ה'תשל"ג. נסענו לנתיבות למסיבה משפחתית. הייתי צריך להתחיל את לימודי בפעם הראשונה בישיבה קטנה (פורת יוסף) ביום ראשון כ"ח אב. שעתיים לפני שבת אמר לי מר אבי ז"ל: "בוא נלך לבבא סאלי לקבל ברכה עבורך". נקשנו בדלת. יצאה אחת העוזרות ואמרה שהרב לא מקבל ביום שישי ובטח שלא מקבל שעתיים לפני שבת. אמר לה אבא: "תגידי לרב שאני הבן של בבא עז'ז'י (ר' מכלוף) מחיפה". מיד כששמע זאת ה'בבא סאלי' אמר: "תכניסו אותם". הצדיק כשראה את אבא שלי אמר: "אמא שלך (לאלא עישא) היתה גדולה מאבא שלך בשישה חודשים", ומיד הוסיף ואמר: "השבוע חלמתי על אבא שלך. למדתי 'ירושלמי' והיתה לי קושיא ולא רציתי לקום מהספר עד שאמצא תשובה. מרוב עמל נרדמתי על הספר. בחלום אני רואה את ר' מכלוף כשהוא ממהר. עצרתי אותו ואמרתי לו שיש לי קושיא על הירושלמי ורצוני שיענה לי עליה. אביך אמר לי: 'עכשיו אני ממהר לשליחות של מצווה ואין לי זמן כרגע. מחר תעמול שוב על הסוגיא ועד שתעייף ותרדם על הספר אני אבוא ואתן לך תשובה'. וכך היה.

המשך לזה סיפר ר' מאיר: לאחר שיצאנו מביתו של סידנא בבא סאלי זיע"א שאלתי את מור אבי ר' דוד: "מדוע סבא התחתן עם סבתא כשהיא גדולה ממנו בשישה חודשים? והשיב משום שסבתא היתה בתו של ר' יעקב שטרית ז"ל שהיה עשיר גדול, וסבא שאהבת התורה בערה בו, רצה להמשיך ולעסוק בתורה יומם ולילה ולא לעסוק במלאכה כלל ועיקר, וע"י שהוא ישא את בתו של העשיר הוא יתמוך בו וכך יוכל לשבת על התורה ללא טרדות פרנסה".

○ יפר בנו ר' דוד ז"ל, פעם אחת כאשר היה אביו עדיין צעיר מאוד עסק באחד מספרי הקבלה. כתוצאה מכך איבד את ראות עיניו. למחרת לא הלך לישיבה מחמת שהתבייש להגיע לשיעור של רבו מרן רבי דוד אביחצירא עטרת ראשיו. כאשר התחיל השיעור פנה הרב לקבוצת הלומדים לפניו ושאל: "היכן נמצא רבי מכלוף?". היה מי שהשיב כי רבי מכלוף בביתו מאחר ואינו חש בטוב. בת צחוק עלתה על פניו של מרן עט"ר. לאחר השיעור הלך לבקר את רבי מכלוף בביתו. כשראה הרב את תלמידו שאיבד את ראות עיניו, אמר לו: "אתמול למדת בספר פלוני?". רבי מכלוף אישר זאת. רבו ביקש ממנו שיבטיח לו שלא יתעסק יותר באותו ספר קבלה, כי עוד חזון למועד לכשיגדל יותר. משהבטיח על כך, מרן עט"ר עשה מה שעשה ומיד חזר מאור עיניו של רבינו.

תודתנו נתונה לר' אברהם פדידה, נין הצדיק הי"ו, ששלח את החומר. מי שיש לו עוד חומר על הצדיק, מתבקש לפנות למערכת

הגאון הרב שרגא צבי (פייביש הירש) טננבוים זצ"ל - נולד ב-א' אייר ה'תקפ"ו (1825) בעיר סנדרא מדינת אונגריה. עוד בצעירותו ניכר במידותיו הנשגבות וכישרונותיו העצומים. למד בישיבת של אביו שהייתה מהישיבות הגדולות והמפורסמות במדינת אונגריה. בשנת ה'תר"ח (1847) אביו עבר לשמש כאב"ד ורפלט. בעקבות זאת משרת הרבנות בעיר סנדרא התפנתה, ורבינו התמנה כרב הקהילה. לאחר כעשרים וחמש שנים בשנת ה'תרל"ב (1872) התמנה בק"ק מעזא טשאטה והגליל. תפקיד אותו מילא עד יומו האחרון. עמד בראש הישיבה שם, ורבים מתלמידיו על אף מספרם הנמוך יחסית הגיעו להוראה. נודע בגאונותו. מכל קצווי ארץ פנו לרבינו כדי שיכריע בדבר הלכה.

גדולי הדור כפפו עצמם לפסקיו של רבינו. ביניהם: הגה"צ ר' מיכאל דב וויסמאנדל, הגה"ק רבי מרדכי ווינקלר (מח"ס שו"ת 'לבושי מרדכי'), הגה"ק ר' אברהם יהושע פריינד מנאסויד. ענותן מופלא. למרות גאונותו הגדולה היה מיראי הוראה ופעמים רבות לאחר שסיים את תשובתו ביקש מהשואל שידון עוד בדבריו או יציע את שאלתו לפני גדול אחר. התמדתו של רבינו הייתה מן הנדירות. פיזר במתן צדקה. ניחן במתק שפתיים. רבים פנו אליו ונושעו. מלומד בניסים. בשנת ה'תרנ"ה (1895) אמר לבני קהילתו כי מרגיש כי מגיע אל ימי זקנתו, וביקש שחתנו ר' יהודה אלטמן ישמש במקומו, וכך היה. נפטר ב-ד' אדר ה'תרנ"ז (1897). הגה"ק ר' שמואל רזנברג מאונסדארף הספידו ואמר: "אני יכול להעיד עליו שמיום שנעשה בן י"ח שנה לא התפלל שמונה עשרה אחת בלי עליית נשמה". חי כ-72 שנים. ציונו במעזא טשאטה.

אביו: הגאון ר' זאב וואלף (שימש כרב בקהילת ורפלט סנדרא ומח"ס 'רחובות הנהר').
אימו: מרת סלאווא (בת הגה"ק ר' שרגא פייש פרנקל אב"ד רוסקא). **אישתו:** מרת הנדל (בת הגה"ק ר' אברהם יעקב ראזע אב"ד קאשוי). **אחיו:** הגאון ר' יעקב (אב"ד פוטנק ומח"ס 'נהרי אפרסמון'). **בנו:** ר' משה (אב"ד ורפלט). **בנותיו:** מרת חנה רבקה (נישאה לר' יהודה אלטמן), בת נוספת (נישאה לר' מנחם מנדל אב"ד טורנא). **מרבתי:** אביו, ר' זאב. **מתלמידיו:** הגאונים ר' פנחס הכהן שטיינר (אב"ד אילק), ר' אברהם צבי פרידמן, ר' אליעזר פרידמן ברלין-ירושלים, ר' אשר אנשיל יונגרייז (אב"ד דיאנדיאש), ר' חיים צבי שווארץ (רב במאלטובא ארה"ב), ר' משה קלאפטר. **מספריו:** **נטע שורק** (שורק עולה בגימטריא 'שרגא צבי') - דרשות על התורה, חידושי סוגיות לפי פרשיות השבוע, שו"ת בשו"ע.

רבינו היה מפורסם לאיש מופת ופועל ישועות, ובגודל תורתו וקדושתו הפליא לעשות פלאות. אולם דרכו היתה להסתיר את הכול במסווה של פשטות וענווה. כשהיה בעיר טארנא בעת נישואי נכדת אחיו (בעל ה'נהרי אפרסמון', בת הרה"ג ר' מאיר טננבוים זצ"ל אב"ד טארנא), עם הרה"ג מו"ה שמואל בנימין יונגרייז זצ"ל (אב"ד פילק), בא לפניו איש עם בנו שיצא מדעתו רח"ל, וביקש מרבינו שיעזור לו. רבינו ציווה שיביאו לפניו את הנער. הביאו אותו קשור בחבלים עבים. רבינו ציווה, שיתירו אותו ואמר לאחיו: "בוא ונלמד דף גמרא לרפואת החולה". היו שם פירות על השולחן והוא ציווה לנער, שיברך על הפירות, וברך ואכל והיה כאחד האדם. ומובא בספר 'כל הכתוב לחיים' מעשה מעין זה, שהאדמו"ר ר' חיים הברשטאם מצאנז (ה'דברי חיים') שלח אדם, שהיה משוגע ר"ל לרבינו שירפאו.

○ יפר זקן אחד מעיר הקודש ירושלים תובב"א, שאחותו חלתה במחלת נפילה רח"ל, ונסע אביו עימה לרבינו, וכשבא לפניו אמר לו: "מפני מה אתה בא אלי, האם אני רופא? לך אצל הרופא, שייתן לך תרופה מיוחדת למחלה הזאת", והלך אצל הרופא העיר, שייתן לו תרופה למחלה. ענה לו הרופא: "אין לי שום תרופה מיוחדת לזה, אלא סם רפואה, שנותנים לכל הסובלים במחלה זו". הוא הלך בפחי נפש שוב אל רבינו והפציר בו עד בוש, ונשאר שם בשב"ק. במוצאי שב"ק נתן לה רבינו מהבשמים להריח. הריחה והתרפאה מהמחלה.

הגאון רבי אנשיל סג"ל יונגרייז זצ"ל (אבדק"ק דינדיש) למד בצעירותו אצל רבינו. באחד הימים הגיע מברק לר' אנשיל סג"ל על מחלה חמורה שחלה אביו, רבי משה נתן נטע יונגרייז זצ"ל (אבדק"ק טיסא-פורעד). במברק ביקשו, שידבר עם רבינו שהוא ותלמידיו יאמרו תהילים עבור החלמתו של החולה. כששמע על כך רבינו, הזדרז והתחיל לומר הוא ותלמידיו תהילים. באמצע אמירת התהילים סגר רבינו את סידורו, ניגש לרבי אשר סג"ל ואמר לו: "סע תיכף ומיד לביתך, ראיתי את נשמת אביך הצדיק כשהיא עולה למעלה בקודש". כשהגיע רבי אנשיל לביתו, שאל על זמן יציאת נשמת אביו הצדיק, ונמצאה שהיה זה באותו הזמן שניגש אליו רבינו.

○ אשר הגיעו יהודים ממרכז הונגריה וביקשו ישועות עבור רבינו האדמו"ר ר' חיים הברשטאם מצאנז זיע"א, פעמים שהיה תמה ואומר: "למה אתם טורחים לבוא אלי, הרי מצוי בקרבכם הרב דטשאטה, לכו אליו והיושעו". במקרה מסוים, שמשודכת הייתה חולה בחולי הנפילה ל"ע, העלימו זאת מעיני החתן, שהיה מופלג מאוד בתורה ויראה. כאשר נודע הדבר לחתן אחרי שבא בקשר השידוכים פנה לרבינו ושאל מה לעשות. הצדיק אמר לו: "מעיקר הדין הרשות בידך לחזור. אך אם עלי אתה סומך, יהא ליברך סמוך, שתסתלק מחלה זאת ממנה". החתן בהיותו בטוח בדברי קודשו של רבינו הסכים להתחתן איתה. רבינו הזדרז לבית מרקחת, קנה עשבים מסוימים, ונתן מהם לחולה לבשלם ולשתות מימיהם. מאותו הזמן והלאה - לא ניכר בה שום רושם מהמחלה, ויהי לפלא.

○ יפר מוה"ר יהודה אריה מאיר הלוי יונגרייז ששמע מאביו הג"ר יצחק משה ששמע מאביו הגה"צ ר' יעקב שלמה רבה של פילק: "מעשה ופרצה שריפה בעיר ובאו היהודים לרבינו זיע"א בבהלה. יצא הצדיק אל רחוב העיר, הביט בעיניו הקדושות והראה בידיו ואמר: "בצד זה לא תהיה שריפה", וכן הראה על צד אחר. דבריו הקדושים התקיימו והשרפה כתבה ברגע שהגיעה לאותו המקום.

הגאון הרב אליעזר גורדון זצ"ל: נולד בשנת ה'תר"א (1841) בכפר צירניאן הסמוך לעיירת סויר שבפלך וילנה. מחשובי רבני ליטא ומאבות עולם הישיבות הליטאיות. כיהן רוב שנותיו כאב"ד וראש ישיבת טלז. תחת ראשותו פרחו ישיבת טלז והפכה להיות הישיבה הגדולה והחשובה בליטא. במשך שנות שבתו בוויילנה יצא לו מוניטין בתור **"העילוי מסוור"**.

בצעירותו למד בת"ת של סמרגון. עד מהרה התבלט בכישרונותיו ונשלח לישיבה שברנצ'יה הסמוכה לוויילנה. משם המשיך ללמוד בקובנה. כבר בגיל 15 מונה ע"י ר' ישראל מסלנט להיות מגיד שיעור. בקובנה שימש כמורה צדק עד ה'תרל"ד (1874) ואז התמנה לרבה של סלובודקה. לאחר כחצי שנה התמנה לרבה של קלם בה הקים ישיבה שאליה נהרו בחורים מרחבי ליטא. ב-ה'תרמ"ה (1885) התמנה לרבה של טלז. היה מן הראשונים בראשי הישיבות בליטא שהנהיג בישיבתו את לימוד המוסר. נודע כאחד מאבות שיטת ההבנה בלימוד הגמרא, אשר זנחה את שיטת הלימוד הישנה והתרכזת בהבנת היסודות והסברות וחקרה את שורשי ההלכות. הנהיג את הלימוד בעיקר בספרי הראשונים, הרמב"ן, הרשב"א והריטב"א וקצת מן האחרונים שאחזו בשיטת ההבנה כקצות החושן, נתיבות המשפט ור' עקיבא איגר.

לישיבתו נהרו אלפים מכל קצווי רוסיה. נלחם בתנועות ההשכלה וסבל קשות מהלשונותיהן ומתעמולה עויינת. ממיסדי תנועת 'אגודת ישראל' העולמית בהמבורג. בשנת ה'תרס"ח (1908) פרצה שריפה שכילתה מבנים רבים, כולל את ישיבתו. בשנת ה'תר"ע (1910) נסע ללונדון על מנת להתרים כספים עבור בניין הישיבה שנשרף, שם נפטר מהתקף לב. נקבר בלונדון, אלפים ליווהו בדרכו האחרונה. נפטר במוצש"ק ד' אדר ה'תר"ע (1910). חי כ-69 שנים.

אביו: ר' אברהם שמואל. **מרבותיו:** ר' ישראל סלנטר. **נשותיו:** בתו של ר' אברהם יצחק נבייזר מקובנה (זווג ראשון, נישא ב-1856). בת גיסו הגביר הצדיק ר' ברוך ברוידא (זווג שני). **מתלמידיו:** ר' אלחנן בונם וסרמן הי"ד. ר' יוסף שלמה כהנמן. **מספריו:** יתשובות רבי אליעזר.

בימים הראשונים להיוולדו הוריו הובילוהו מהכפר אל העירה סויר לערוך שם את שמחת הברית. בדרך הרגישו, כי הילד איננו, והבינו כי **הכר עם הילד העטוף נשמט מעגלת החרף, כשהסוס רץ בדהרה במורד ההר**. מתוך בהלה העמידו את העגלה ויצאו לחפש את הילד. אחרי חיפושים מצאו את הילד בריא ושלם. מרחוק נראה זאב, שהגיש מן היער והריח במקום. ככה ניצל הילד הרך אליעזר עפ"י נס.

כאשר היה בן עשרים שנה, התפרסם לאחד הגדולים שבחבורה. הוא נשא לאשה את בת הרב הגאון ר' אברהם יצחק נויז'קי מו"ץ בקובנה והמשיך לשקוד על התורה באין מפריע, כשעול הפרנסה מוטל על חותנו **כעבור שנים אחדות הורע מצבו של חותנו ולא היה ביכולתו לכלכל את שתי המשפחות** (ר' אליעזר היה כבר אב לשלושה ילדים). בימים ההם הביאו לו כתב-רבנות מאלקסוט (פרבר קובנה). אולם חותנו לא רצה להיפרד ממנו, ולא נתן לו לקבל המשרה. אם כי מצבו היה דחוק ונטל החזקת שתי המשפחות הכביד עליו מאוד. אשתו הרבנית טענה כנגדו, ואמרה לו: **"עד מתי נחזיקו בביתנו, הלא קשה מזונותינו כקריעת ים סוף"** - ענה לה: **"הוי רעייתי, מי יודע מי מחזיק את מי, אנחנו אותנו, או הוא אותנו בתורתו"**.

הדברים הללו חזרו ונשנו כשהביאו לרבינו כתב רבנות מהעיר אישישוק, נצחה דעתו של ר' אברהם יצחק, ורבי אליעזר נמנע מלקבל את ההצעה הזו. ורק כאשר נתפנה כסא הרבנות בסלובודקה, ונכבדיה פנו אל רבי אליעזר בבקשה לקבל את משרת הרבנות, **לא היה יכול עוד לסרב והסכים ר' אברהם יצחק לדעת אשתו**. אולם ביום שקיבל את הרבנות בסלובודקה, התחולל אסון. חותנו ר' אברהם יצחק חזר מבית המדרש וטלית ותפילין תחת זרועו, וכאשר דרכו רגליו על מפתן הבית, נפל מלא קומתו ונפטר במקום.

יפר ר' יצחק קוסובסקי: "ראיתי ונוכחתי בשעת ניסיון מר וקשה, שהתנסו בו רבינו וכבני משפחתו. כאשר חלתה פעם אחת מבנותיו הקטנות, שהייתה חביבה על הוריה ביותר, ולמרות כל עמל הרופאים התגברה מחלתה מיום ליום. כל בני הבית עייפה נפשם מנדודי שינה ולא היה בהם ממש עוד כוח לעמוד על רגליהם, ואני הצעתי לפניהם, שאני אלון לילה אחד אצל מיטת החולה, למען יוכלו המה לנוח מעט".

"הלילה ההוא היה האחרון לחיי הילדה, בשעה שכל בני הבית היו רדומים, אני ישבתי יחד עם עוד אחד מתלמידי הישיבה על יד מיטת החולה, והיינו לומדים בדממה. רבינו ישב בחדרו ועסק בעריכת תשובה להלכה להשיב בעניין תכופ. במשך הלילה הארוך נכנס פעמים אחדות לחדר החולה, שנמצאה במצב גסיסה, ושאל על מצבה, ואם הגיעה שעת יציאת הנפש, כי צריך יהיה להפסיק את כתיבתו בדברי תורה".

"כשנכנס בפעם אחרונה ומצא אותה בשעת יציאת הנפש, עמד על רגליו וברך ברכת דין האבות בהתרגשות הנפש, ממש כמצווה עלינו מפי חכמינו ז"ל לברך על הרעה, כשם שמברכים על הטובה, 'והיינו לקבלה בשמחה'. המראה המחריד הוא עשה עלי רושם כל כך כביר, עד כי גם עתה אחרי עבור כמעט יובל שנים, אני רואה בחזון רוחי את רבינו הגדול, כשהוא עומד על יד מיטת בתו בשעה שהיא נפרדת ממנו לנצח, ומלווה אותה על דרכה לגנזי מרומים בברכה נלהבה.

הגאון הרב אליעזר גורדון זצ"ל: נולד בשנת ה'תר"א (1841) בכפר צירניאן הסמוך לעיירת סויר שבפלך וילנה. מחשובי רבני ליטא ומאבות עולם הישיבות הליטאיות. כיהן רוב שנותיו כאב"ד וראש ישיבת טלז. תחת ראשותו פרחו ישיבת טלז והפכה להיות הישיבה הגדולה והחשובה בליטא. במשך שנות שבתו בוילנה יצא לו מוניטין בתור **"העילוי מסוויר"**.

בצעירותו למד בת"ת של סמרגון. עד מהרה התבלט בכישרונותיו ונשלח לישיבה שברנצ'יה הסמוכה לוילנה. משם המשיך ללמוד בקובנה. כבר בגיל 15 מונה ע"י ר' ישראל מסלנט להיות מגיד שיעור. בקובנה שימש כמורה צדק עד ה'תרל"ד (1874) ואז התמנה לרבה של סלובודקה. לאחר כחצי שנה התמנה לרבה של קלם בה הקים ישיבה שאליה נהרו בחורים מרחבי ליטא. ב-ה'תרמ"ה (1885) התמנה לרבה של טלז. היה מן הראשונים בראשי הישיבות בליטא שהנהיג בישיבתו את לימוד המוסר. נודע כאחד מאבות שיטת ההבנה בלימוד הגמרא, אשר זנחה את שיטת הלימוד הישנה והתרכזת בהבנת היסודות והסברות וחקרה את שורשי ההלכות. הנהיג את הלימוד בעיקר בספרי הראשונים, הרמב"ן, הרשב"א והריטב"א וקצת מן האחרונים שאחזו בשיטת ההבנה כקצות החושן, נתיבות המשפט ור' עקיבא איגר.

לישיבתו נהרו אלפים מכל קצווי רוסיה. נלחם בתנועות ההשכלה וסבל קשות מהלשונותיהן ומתעמולה עוינת. ממיסדי תנועת 'אגודת ישראל' העולמית בהמבורג. בשנת ה'תרס"ח (1908) פרצה שריפה שכלתה מבנים רבים, כולל את ישיבתו. בשנת ה'תר"ע (1910) נסע ללונדון כדי להתרים כספים עבור בניין הישיבה שנשרף, שם נפטר מהתקף לב. נקבר בלונדון, אלפים ליווהו בדרכו האחרונה. נפטר במוצש"ק ד' אדר ה'תר"ע (1910). חי כ-69 שנים.

אביו: ר' אברהם שמואל. **מרבותיו:** ר' ישראל סלנטר. **נשותיו:** בתו של ר' אברהם יצחק נבייזר מקובנה (זווג ראשון, נישא ב-1856). בת גיסו הגביר הצדיק ר' ברוך ברוידא (זווג שני). **מתלמידיו:** ר' אלחנן בונם וסרמן הי"ד. ר' יוסף שלמה כהנמן. **מספריו:** יתשובות רבי אליעזר.

○ יפר הגאון ר' אליהו מן בישיבת 'אור ישראל' בשם הגאון ר' חנוך ארנטרובי, אב"ד לונדון ששמע מהגאון ר' לייב לאפיאן, ראש ישיבת גייטסהד. רבינו נבחר לכהן כרבה של טלז בגיל צעיר מאוד. **כשהגיע רבינו לעיר, היו בה שני נושאי-משרות, שהרגישו את עצמם נפגעים מכהונתו של הרב החדש, שהיה צעיר מהם עשרות שנים.** האחד היה ראב"ד של טלז, והשני ראש השוחטים. לאחר השבת הראשונה, החליט הראב"ד לעזוב את העיר. תחילה כיהן כרב בעיר אחרת, ולאחר מכן התמנה לראב"ד בקהילה אחרת בלונדון. ראש השוחטים נפגע כאשר הרב דרש ממנו להראות לו את סכיניו, ועבר ללונדון וכיהן שם כשוחט.

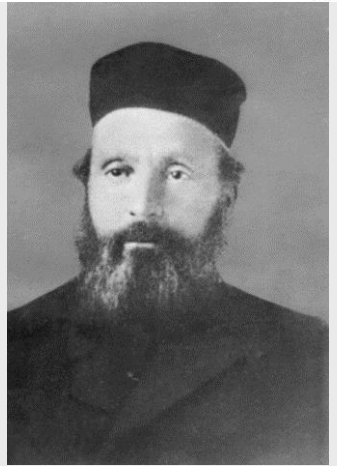
בשל עזיבתם המהירה את העיר, הרב כמעט ולא התוודע אליהם. השוחט והראב"ד לא הודיעו לאיש את סיבת עזיבתם. הרב פתח, בטלז את ישיבתו, שהפכה ברבות השנים לאחת הישיבות המבוקשות ביותר. לאחר שנים הורגש לחץ כלכלי כבד בישיבה וראש הישיבה החליט לנסוע לגייס כספים. מקורביו היו בטוחים שיעד הנסיעה שלו תהיה העיר לודז', שהייתה ידועה כמקום מגוריהם של רבים מן העשירים היהודים באותה תקופה. אולם הרב, לתדהמתם, הודיע שהוא נוסע ללונדון.

גם כאשר ניסו מקורביו להסביר לו שבלונדון אינם מתגוררים יהודים חרדים רבים, והעיר אינה כשירה למסע מסיבי של גיוס כספים, לא השתכנע ועמד על דעתו לנסוע ללונדון. לאחר שבוע שלם של שהייה בלונדון, לא הצליח הרב לאסוף עשירית ממה שתכנן. היהודים המעטים שהתגוררו במקום, לא אירחו אותו בביתם. הוא נאלץ איפוא להתאכסן עם אנשים עניים וליבו דאב עליו על כישלון השליחות.

כאשר הגיעה השבת, לא ידע עדיין הגאון היכן יתאכסן. הוא הגיע לביה"כ הגדול. והנה ניגש אליו יהודי ומקדמו בברכת 'שלום עליכם רבה של טלז'. מששמע שאין לו מקום לאכול בשבת הזדעזע, והזמינו לביתו. במהלך סעודת ליל שבת, הציג בעל הבית את עצמו כמי שהתגורר בעבר בטלז, ואף הביע את געגועיו לחיים היהודיים המפכים בקרבה. "אינני מבין. אם הינך כל כך מתגעגע לעירנו, מדוע אינך חוזר אליה? מי מעכב בעדך?", שאל הגאון. הישיר בעל הבית את מבטו לעבר הגאון ושאלו: "האם הרב אינו מְפִרְנוּ?" אולם ראש הישיבה לא הכירו, מפני שהוא עזב את טלז ימים ספורים לאחר באו של הרב לשם.

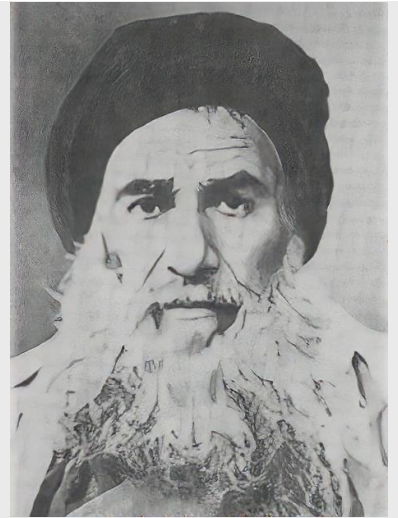
"אני השוחט של טלז, שכיחתי במשרה זו שנים רבות". "ומדוע עזבת?", התעניין הגאון. השוחט, אמר: "כי נפגעתי מכם" וסיפר את הסיבה לעזיבתו. רבינו הזדעזע למשמע הדברים וברוב ענוותנותו, התחנן שימחל לו. הגאון המשיך והמשיך לבקש את מחילתו, וביקשו לומר בפיו בצורה ברורה שהוא מוחל.

למחרת בבוקר, כשהגיע רבינו לביה"כ, הושיבו השוחט ב'מזרח'. והנה מגיע האב"ד. לאחר התפילה נתן ברכת שלום-עליכם לרבינו. "רבה של טלז, האינך מכירני?" שאל. כשהגאון השיב בשלילה, אמר לו: "אני כיהנתי בתפקיד אב"ד בטלז עד בואכם לעיר". "ומדוע עזבתם?" שאל. האב"ד סיפר שנפגע מעצם בואו של הגאון לכהן כמרא דאתרא. רבינו הזדעזע בשנית ומבקש-מתחנן בענוותנותו, מהאב"ד, שימחל לו, ויאמר זאת בפה. האב"ד מחל. והזמינו לסעודת הבוקר ולסעודה שלישית. באותה שבת, בשעות אחר הצהריים. במוצאי שבת, התמוטט ראש ישיבה טלז, הגאון ר' אליעזר גורדון, ונפטר לבית-עולמו. (מעובד מתוך 'ברכי נפשי')

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב יוסף בוכריץ זצ"ל

הגאון רבי יוסף בוכריץ זצ"ל - נולד בשנת ה'תרמ"ה (1885) ב'חארה צגירה' (הרובע הקטן) שבג'רבא. משפחתו הייתה ידועה בחכמים, דיינים וסופרים מהעיר פאס שבמרוקו, כשבצוק העיתים היגרו לג'רבה וללוב. עוד בילדותו נודעה שקידתו העצומה בתורה. תשוקתו ללימוד התורה לא ידעה שבעה. עבר לגור בעיר הבירה תוניס והתמנה לעוזרו של המרא דאתרא רבו הגאון רבי משה זקן מאזוז זצ"ל. בשנת ה'תרע"ה (1915) לאחר פטירת המרא דאתרא, מונה לכהן כדיין ברובע היהודי "חארה צגירה" בג'רבא, והוא בן שלושים שנה בלבד! בשנת ה'תרפ"א (1921) מונה לכהן כראב"ד קהילת זרזיס. היה נערץ על כל בני הקהילה וכן כיתת רגליו מכפר לכפר כדי להפיץ תורה. חריף ובקי עצום היה רבנו בכל חדרי התורה. כוחו גדול היה בנגלה ובנסתר ובחכמת הדקדוק. סייע לנזקקים ולעניים. ביום ה' אדר ה'תש"ט (1949) התבקש לבית עולמו. נפטר בגיל 64 שנים. **כשלושים שנה לאחר פטירתו**, ביום ר"ח אלול ה'תשל"ט (1979), הועלה לארץ ונקבר בהר הזיתים בירושלים. העיד נכדו ר' אליהו שהיה עד ביום שהעלו את רבינו עצמותיו היו שלו וזקנו היה שלם לחלוטין!

אביו: ר' אברהם (מנכדי הקהילה וחבר בחברא קדישא המקומית, ולמחייתו עסק במכירת סדקית). **אמו:** מרת שרה. **מרבותיו:** הגאון ר' דוד הכהן גדישא זצ"ל (מח"ס "שירי דוד"), הגאון ר' משה זקן מאזוז, הגאון ר' שלמה דאנה. **מתלמידיו:** הגאון ר' משה הכהן דריהם זצ"ל (מח"ס 'ידי משה', כיהן כרבה של 'חארה צגירה' בג'רבא, ואחרי עלותו ארצה שימש כדיין בטבריה), הגאון ר' בנימין מיקיץ דידי זצ"ל (מח"ס "תולדות יצחק" ועוד), הגאון ר' סאסי הכהן זצ"ל (מח"ס "פרכת המסך" ו"מדרשו של שם ועבר"), הגאון ר' כמוס סופר זצ"ל (רב מושב עלמא) ועוד רבים. **מספריו:** **יוסף לקח** - חידושים על התורה ודרושים (2 חלקים) **זכרון יוסף** - חידושים וש"ת על ארבעת חלקי ש"ע **זכות יוסף** - דרושים **יקונטרס לחוקי ישראל** - מכתבי תורה מאב"ד תונס ר' ישראל זיתון לרבינו ומכתבים לר' משה זקן מאזוז ור' דוד בן בארון

ל הלא דברים נפלאים, שהובאו ע"י ידי ורעי, ר' עובדיה חן מחבר העלון 'פניני הפרשה' ועוד ספרים חשובים, ששוחח עם נכדו, ר' חיים בוכריץ שליט"א יו"ר מוסדות 'יוסף לקח': יום אחד בא אביו של רבינו לרבו ר' דוד הכהן, והודיעו כי היות והפרנסה בבית דחוקה עד מאוד, נאלץ לקחת את בנו יוסף שסייע בידו בעבודתו. ואכן, יצא הילד וסייע לאביו במסחרו, ובא ללמוד בימי חמישי ושישי. אך למרות שהיה משתתף בלימודים רק בשני ימים בשבוע, היה התלמיד המצטיין ביותר.

כששמע הגאון ר' מעתוק עתוגי הכהן זצ"ל (מח"ס 'יקר הערך', שמלבד גדולתו בתורה, היה ידוע כאיש חסד גדול ומרבה להיטיב), כי רבינו נאלץ לסייע בידי אביו למחייתו, ומפסיד את לימודיו, התמלא צער רב, כי הכיר את כישוריו של הנער, וראה בעיני רוחו כי עדיו לגדולות. מה עשה? הלך לאביו ועשה עימו הסכם: "אם ימשיך בנך ללמוד, אדאג כי עשרה פרנסים מהעיר ידאגו לכל מחסורך", שמע כך האב ונאות להצעה בשמחה. ואכן כך היה. רבינו המשיך לשקוד על תלמודו, ועשה חיל בלימודיו, בעוד רבי מעתוק שומר על הבטחתו, ודואג לכל מחסורם של בני ביתו.

ר' מעתוק רצה להיות בטוח, כי אכן הוא משקיע ב'הלום' הנכון, וביקש, אפוא, מהילד לבוא לפניו בכל סוף שבוע בכדי לעמוד על הישגיו. מדי יום שישי היה מגיע אליו רבינו וחוזר לפניו על כל אשר למד במשך השבוע, ולאחר הבחינה היה ר' מעתוק נותן בידיו את כל הכסף הדרוש בעבורו ובעבור בני משפחתו. **האמת היא, שלא עשרה פרנסים מהעיר היו מחזיקים ומשפחה, אלא ר' מעתוק בעצמו היה משלם את כל הכסום מכיסו הפרטי!** ואכן, זכה רבי מעתוק והשקיע השקעה בטוחה, ובזכותו עמד לישראל אחד מעמודי התווך של עולם התורה.

על אף גדולתו העצומה, היה הוא בעצמו ממונה על חלוקת כספי הצדקה לעניים. ניתן היה לראותו מכתת רגליו ברחובות, ועובר מבית לבית לאסוף מצרכים עבור עניי העיר. לאחר מכן היה נושא בידיו שני סלים כבדים עמוסים מכל טוב, וסובב מבית נצרך למשנהו ומעניק במאור פנים מתכולת הסלים. חלק גדול מהמצרכים היו משלו, והשאר תרומת נדיבי העיר. בהיותו מעורה בחיי צאן מרעיתו, ידע להתאים את הנדבה למשפחה לפי צרכיה האישיים. למשפחה אחת שלח מזון, לשנייה בגדים, לשלישית תכשיטים וכיוצא בזה.

הקפיד על מתן בסתר, ודאג, שהעניים המקבלים לא יתביישו. פעם דרשו ממנו אנשי ועד הקהילה למסור את שמות האנשים מקבלי התרומה, אך רבינו סירב למלא את מבוקשם. מחשש, שלא יעמוד בלחץ גלגלות את השמות, **דרש לנכות ממשכורתו את סכומי הכסף שנתן לעניים**. אחד מבני הקהילה, בשם ורגני שועי סיפר כיצד היה רבינו מקיים את מצוות הצדקה בהסתר, מבלי לבייש את המשפחות הנזקקות. נוטל חבילה של בגדים, הולך ונוקש אצל המשפחה ומבקש להשאירה אצלם, בטענה כי אין לו כוח בידו לשאת אותה לביתו, וכי ייתכן, שישלח את בנו לקחת את החבילה, ואם לא יבוא, יכולים הם להשתמש בבגדים אלו. כך היה אומר ולא שב אליהם.

בשנת ה'תשט"ז בתקופת 'מבצע סיני', יצאו כנופיות מתפרעים ערביים, וקמו לעשות שפטים ביהודי זרזיס. מאות רבות של המוני מוסלמים משולהבים צעדו מהכפר למואנסה הסמוך, כשבידיהם כלי משחית, ופניהם לזרזיס להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים שם, רח"ל. בדרכם, חלפו בסמוך לבית החיים היהודי, כשלתפעת קפאו על מקומם. **לעיניהם הנדהמות נתגלתה דמותו של רבינו הקבור שם, כשהוא ניצב עומד סמוך לקברו, עטוף בתכריכים לבנים כמלאך ה' צבאות, ומתרה בהם לבל יעזבו לבצע את זממם!** ראו הערבים, ובהלה ורעד אחזתם, ומיד שבו על עקבותיהם, ויהי לנס. סיפור זה סיפר, השומר הערבי של בית העלמין, שחזה במעשה זה במו עיניו.

הרב המקובל מארי סעדיה בן אור זצ"ל הידוע כאוהב ישראל- נולד בשנת ה'תרע"ד (1913) ביישוב חרף אל הייגה שבמחוז חוגריה בתימן. בגיל שלוש ידע כבר קרוא וכתוב, ומילדותו נחשב כעילוי. שקדנותו לא ידעה גבולות והיה הוגה ללא הרף בזוהר ובחשכה היה לומד בו לאור הלבנה. אביו שחש בשקיקה העצומה של בנו ללימוד התורה לא חסך מכספו והיה מקפיד לרכוש עבורו עוד ועוד ספרי קודש בכל פעם שסוחר הספרים היה מגיע לכפר פעמיים בשנה. פעם תמה הסוחר, אם אכן ראוי הילד בן השש לספר כה יקר של שני כרכים. משהגיע כעבור חצי שנה, בחן את הילד והופתע לגלות, כי הלה ידע בעל פה את כל שני הכרכים. הסוחר החזיר לאבי הילד את כל מחיר הספרים על אתר.

כבר בגיל 13 הוסמך לרבנות. גאון בנגלה ובנסתר. בצעירותו הנהיג את קהילת חרף אל הייגה. שמעו וגדולתו אף הגיעו לערביי הסביבה, אשר היו עולים אליו לבקש ברכה והצלה בעת מצוקה. בשנת ה'תש"ו (1949) עלה לארץ ישראל, אולם סירב לקבל משרה רבנית רשמית. למחיתו עסק בגננות וגם בזמן עבודתו לא פסק מלעסוק בתורה ולחדש חידושים.

לאחר פטירתו של מארי עובדיה בן חיים זצ"ל, שימש כמארי במשך 30 שנה של קהילת 'נצח ישראל-אור לבנים' ברעננה, וב-15 השנים האחרונות לחייו גם הנהיג את ביה"מ 'לאה ורחל' מיסודו של אחיו המקובל מארי חיים שלום זצ"ל. שקד על התורה יומם ולילה, כשהוא פרוש מענייני העולם הזה. כל הליכותיו היו בקדושה ובטהרה. שמר על עיניו ופיו בצורה מופלאה. מרבית השנה היה שרוי בתעניות דיבור, ושיאן היה מראשית חודש אלול ועד מוצאי יוה"כ במשך 40 ימים ללא הפסקה. ענוותן מופלא. רבים פנו אליו כדי ליהנות מעצה ותושייה, ורבים מהפוקדים זכו לישועות. אוהב ישראל מופלא. הוענק לו תואר "יקיר העיר" רעננה. על שמו נקראו רחובות. נפטר ב-ה אדר ה'תשנ"ז (1997). ציונו ברעננה. חי כ-84 שנים.

אביו: ר' עובדיה בן שלום דורני. **אמו:** מרת חממה צבר סינואני. **אשתו:** מרת רחל. **בתו:** שושנה. **אחיו:** ר' אברהם שלום, ר' חיים שלום. **סבא:** שלום דורני (מצד אביו). **מרבותיו:** ר' חיים סינואני. **מתלמידיו:** ר' חיים עדני (הקים בירושלים בית מדרש על שמו ועל שם אחיו בשם 'אור

חי'), ר' דורון אחיאל (רב קהילת נצח ישראל בלונדון). **חברותא:** ר' יצחק הוברמן (העיד כי רבנו זכה לגילוי אליהו) **מספריו:** •ארזי אל •מחמדי אל •ערוגות הבושם •נתיבות החוכמה •קודש הילולים •נופת צופים •עצי בשמים •משנת חכמים •פאר מלכות

על העובדה כי הרב היה בעל רוח-הקודש יעידו הסיפורים המופלאים הבאים: אישה אלמונית מירושלים הגיעה לבית הרב כדי לבקש פתרון לבעיה שהייתה לה. כשהגיעה לביתו, בת הרב מסרה לה כי לצערה אביה מאושפז בביה"ח 'מאיר'. האישה לא היססה ומיד נסעה לבית-הרפואה אל הרב. בעודה מתקרבת אל הרב, עוד בטרם פצתה את פיה, הרב כנגדה אמר לה: 'אליהו- אליהו'. האישה נפעמה, שכן זהו שם בנה, ובעניינו היא הגיעה. יתירה מזו, בעודה משתהה נפעמת, הוסיף הצדיק ואמר: "**שובי לביתך ויהיה בסדר**". לא היה גבול להתפעלותה והתרגשותה, שכן מעולם לא דיברה קודם עם הרב, ומעולם לא סיפרה לו, באשר לבעייתה ובפעם הראשונה היא רואה את הצדיק, ומיד יודע באשר לבעייתה.

מעוצמת ההתרגשות צייתה לדבריו וחזרה לביתה ללא היסוס. מיד כשפתחה את דלת ביתה, צלצל הטלפון ובעודה מרימה את שפופרת הטלפון מעבר לקו שמעה את קולו של אליהו בנה היקר, אשר זה כארבעה חודשים מטייל בחו"ל ולא יצר קשר כלל. לשמחתה השלמה בישר בנה, כי הוא החליט לחזור לארץ.

אחי נהג לבקר את כבוד הרב. אני שכל-כך רציתי להכירו הפצרתי באחי לצרף גם אותי. משהגענו לביתו של הרב, אחי דיבר עם הצדיק וביציאתו ממנו אמר לי **שלא צריך להטריד את הרב, אם מדובר בבעיות פרנסה או בעיות גשמיות**. התווכחתי קצת עימו בשקט במכונית. לפתע הרמתי את ראשי והרב עשה תנועה ביד שאני אגש אליו. אמרתי לאחי, הוא קורא לי. אחי נכנע. הרב היה בתענית דיבור והבנתי שהוא רוצה לשמוע מה אני רוצה. אמרתי לו: "ברכה לילדים ולי". הרב בירך אותנו והוסיף בברכתו עניין מסוים ביוזמתו ושהייתי זקוק לאותו עניין עד למאוד. ואני פחדתי מאחי לספר לו על עניין גשמי זה, אבל הרב ידע בידוק מה שרציתי וברך על כך.

חיים סעיד מפרדסיה חלה ל"ע במחלת הפרקינסון. גופו רעד כל כך, עד שלא היה יכול לאכול ולשתות. אחותו שושנה (תעיזי) באה בתחנונים למארי, שיסייע לאחיה החולה. תחינותיה של שושנה נגעו ללבו של המארי, ובנוסף לעובדה שחיים הוא בן דודו, הניעו אותו לחרוג ממנהגו, שלא לעסוק בקבלה מעשית. המארי רשם קמע עם שם ומסרו לשושנה. האחות המסורה מסרה לאחיה חיים **ומה רבה היה שמחתה, כי ברגע ששם את הקמע על צווארו- הרעידות פסקו חלפו ב"ה**. אחיה חזר לבריאותו הראשונה ואכל ושתה כאדם בריא לכל דבר.

חלפו כחמש שנים ופתאום המחלה חזרה וביתר שאת, ושוב חיים סעיד רועד ואינו מסוגל להכניס לפיו מאומה לא דברי מאכל ולא שתיה. טלפון בהול מפרדסיה למארי מבני ביתו. "בן דודך שוב חולה. מה עושים?!" והמארי עונה: "מה עושים? תשאלו את עצמכם, למה כבסתם את הקמע?". תדהמה אחזה במטלפן, הודה רב וביקש ברכתו, והשיחה הסתיימה. או אז ניגשו לכביסה היבשה, ומה **רב פלאם היה לראות, כי הקמע אכן בכיס המכנסיים, קרוע ובלוי**. בהבינם את גדולתו של המארי, אשר חזה מרחוק מה קרה לקמע, פנו שוב אליו בצר להם: "אנא רבנו, הכן לו קמע חדש". ענה להם המארי: "אני אוהב את בן דודי ורוצה בטובתו, אך איני עוסק בקבלה מעשית ולא רושם קמעו. למענכם פעם אחרונה, שאני אחרוג ממנהגי ואעשה זאת בשנית. אנא שמרו על הקמע מכל משמר". הצדיק שוב כתב קמע ומסר לו, ובאורח פלא שוב נתרפא חיים סעיד. **הרעידות חלפו, וחיים החל שוב לאכול ולשתות כאדם בריא לכל דבר**.

עין בעין היו פוניו רואים ישועות. יהודים וערבים כאחד היו מתדפקים על דלתו לבקשת עזרה. סיפר אחיו ר' אברהם שלום: "בכל פעם, כשהארבה היה עט על השדות- היו הערבים רצים בהלה לרבינו, והצדיק היה רושם שמות על פתקה ומתפלל, והארבה היה בורח ונעלם כלא היה!".

הגאון הרב דוד פוברסקי זצ"ל - נולד ב-י' שבט ה'תרס"ב (1902) בעיר ליובאן שברוסיה. הוריו שלחו אותו ללמוד בישיבת סלוצק הסמוכה. בפרוץ מלחמת העולם הראשונה הבריח את הגבול כדי להגיע לפולטבה, שם שהתה ישיבת מיר. הוא השתמש לצורך כך בדרכון של אדם ששמו יהושע פוברסקי, ומאז החליף את שמו ליהושע דוד פוברסקי, שם אשר הונח בספרו 'ישועת דוד'. במשך תקופה קצרה מאוד למד בישיבת סלבודקה אשר שהתה אף היא באותה עת בפולטבה. משם המשיך לישיבת מיר. בהמשך למד בישיבת פוניבז' בליטא ובישיבת קלם. לאחר מכן חזר לישיבת מיר.

לאחר חתונתו הצטרף לכולל של הרב אלחנן וסרמן בברנוביץ' ואף אמר שיעורים. בשנת ה'תש"א (1940) עלה לארץ עם משפחתו. זמן קצר לאחר מכן התמנה לר"מ ראשי בישיבת 'תומכי תמימים' של חסידות חב"ד בתל אביב. באלול ה'תש"ד נענה להזמנת הרב יוסף שלמה כהנמן לכהן כראש ישיבה בישיבת פוניבז', לצד ר' שמואל רוזובסקי. תפקיד אותו מילא למעלה מחמישים שנה. שקדנותו בתורה הייתה מופלאה. הרביץ תורה מתוך מסירות נפש. גאון. מעולם לא נסע לחופשה. על שמו רחוב בשכונת רמת אהרן בבני ברק. נפטר ב-ו' אדר ה'תשנ"ט (1999). חי כ-97 שנים. ציונו בבני-ברק.

אביו: ר' שלום. **אימו:** מרת פייגא לאה קוסטנוביץ. **אשתו:** מרת ציפורה (בת ר' דוד דב קרייזר - מראשי ישיבת קלצק. נישא בשנת ה'תר"ץ-1930). **מרבתי:** הגאונים ר' איסר זלמן מלצר, ר' ירוחם ליבוביץ ממיר, ר' יוסף שלמה כהנמן, ר' אלחנן וסרמן הי"ד. **מתלמידי:** ר' מרדכי שלמה ברמן (ראש ישיבת פוניבז'), ר' יעקב מרגלית, ר' יוסף צבי ריינהולד. **ילדי:** ר' ברוך דב פוברסקי (ראש ישיבת פוניבז' וחבר מועצת גדולי התורה), ר' שלום (ר"מ בישיבת 'קול תורה'), ר' ד"ר חיים. **חתנו:** ר' ברוך פינס. **מספריו:** **ישועת דוד** - על ש"ע **שיעורי ר' דוד** - על התלמוד **ישמרו דעת** - ענייני מוסר **מוסר ודעת** **משכיל לדוד** - מאמרי מוסר על פי פרשיות התורה.

ר בינו מעולם לא הסכים לנסוע לנופש. גם בימי הקיץ הלוהטים, כאשר כל מי שהיה ביכולתו חיפש דירת קיץ כדי לנוח מעט מן החום הכבד של בני ברק, נשאר רבי דוד במקומו, ונימוקו עימו: "הרי לא יתכן שהדבר לא יגרום לביטול תורה, ודבר כזה אינו בא בחשבון!".

באחת השנים כאשר החום היה כבד במיוחד, והסבל גדול, פנתה הרבנית אל בעלה והודיעה לו שעלה בידה לסדר דירה בירושלים באופן שלא יגרם לו כל ביטול תורה. לאור זאת התחילו בהכנות לנסיעה. הרכב הוזמן, המזוודות הועמסו, ורק כשהכל היה מוכן לנסיעה הודיעה הרבנית לרבי דוד שאפשר לצאת לדרך.

בהגיעם לירושלים ביקשה הרבנית מכל בני המשפחה להמתין ברכב. היא עלתה יחד עם בעלה לדירה, סידרה לו את שולחן הלימוד ואת כל מה שהיה זקוק לו, ורבי דוד התיישב והתחיל ללמוד כדרכו בקודש. רק אז החלה הרבנית לרדת במדריגות כדי להעלות את משפחתה ואת המזוודות. אולם בשעה שירדה, נשמעה אנחה כבדה מפיו של רבי דוד.

חזרה הרבנית על עקבותיה, ולשאלתה, השיב רבי דוד: "הלא בעוד זמן-מה יהיה סדר מוסר בישיבה, ואני לא אהיה שם?!" אמרה הרבנית: "גם לזה דאגתי. דירתנו סמוכה לישיבת מיר, וגם שם מתקיים סדר מוסר בדיוק באותה שעה. תוכל איפה ללמוד שם את סדר המוסר הרגיל".

רבי דוד הודה לרבנית על דאגתה ומסירותה והביע התפעלות ממחשבתה על כל פרט ופרט. התכוונה הרבנית לרדת במדריגות אולם שוב נשמעה אנחה מפיו ראש הישיבה. מיד חזרה הרבנית על עקבותיה ושאלה: "מה לא בסדר?". השיב רבי דוד: "אמנם נכון, אוכל ללמוד שם סדר מוסר, אבל אינו דומה סדר מוסר במקום הקבוע שלי ללימוד במקום אחר, אף על פי שגם זו ישיבה...". החליטה הרבנית במקום, שאם לראש הישיבה יגרם נזק רוחני כלשהו, היא מוותרת על כל החופש. ואכן הם ירדו לרכב וחזרו כלעומת שבאו. הם הגיעו לבני ברק בדיוק בזמן שהתחיל סדר המוסר בישיבת פוניבז'...

ר בינו זכה עד סוף ימיו להרביץ תורה בישיבה מתוך מסירות נפש. בשנותיו האחרונות ראו בו שהוא מזדקן אך עבודתו נשארה ללא שינוי. באחד הלילות עלה חום גופו עד שלא היה מסוגל להירדם. הוא לקח כדור הרגעה ונרדם. בשעה שלוש לפנות בוקר קם כהרגלו ללכת לישיבה.

שאלוהו בניו: "אבא, להיכן תלך?" השיבם: "אני הולך ישיבה". "אבל הינך חולה?". אמר להם: "אני מוכרח ללכת לישיבה". ולא שהה להפצרותיהם והכין עצמו ללכת לישיבה. שאלוהו הבנים: "ילמדנו אבינו מדוע כה עז חפצו ללכת לישיבה אף בימים שאתה חולה?". שתק, חיכה מעט, ואז סיפר להם:

"בעיר מולדתי התגוררה אישה חולנית מאוד. בערב יו"כ לא הסכימה אף לעלות בדעתה שלא תצום ביום הקדוש, גם לאחר שהרופאים שבדקו אותה פסקו שעליה לאכול ואסור לה לצום, סירבה לשמוע על כך. החליטו קרוביה להזמין פרופסור גדול בעל שם ומפורסם אולי ממנו תקבל את הדין.

הוא בדק את מצבה החמור ופסק שאסור לה לצום, אולם בראותו את סירובה הנמרץ שינה דעתו והפתיע את כולם באומרו: "אסור לה לאכול, וחייבת לצום". לתמיהת קרובי משפחתה הסביר "כי יותר סכנת נפשות נשקפת אם תאכל מאשר אם תצום". "גם אני", הפטיר ר' דוד, "אם לא אלך לישיבה תהיה זו עבורי סכנה יותר גדולה מאשר אם אלך".

הרב יעקב ישכר בער רוזנבאום זצ"ל האדמו"ר מנדבורנה- נולד בסירט בשנת ה'תר"צ (1930). בזמן השואה נזהר לבל יכנס לפיו מאכלים אסורים. לאחר המלחמה סייע ליהודים בהברחת הגבול, שהיה בשליטת הקומוניסטים. בשנת ה'תש"ו (1946) החליט לעלות לא"י והצטרף לאניית מעפילים. בספינה בנה חדרון מקרטונים ולא יצא ממנו, כדי לא להיכשל במראות אסורים. בהגיעו לירושלים היה מתמיד בלימודו וישן רק שעות בודדות ביממה. הרבה בתעניות ובסיגופים.

בשנת ה'תש"ט (1949) עלה אביו לישראל והתיישב ביפו. ר' יעקב עבר לגור עמו והקים עמו את ישיבת "מאמר מרדכי" ביפו. בשנת ה'תש"כ (1960) עבר לגור בבני ברק. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תשל"ח (1978) מילא את מקומו והרחיב את החסידות ואף ליטאים הצטרפו לחסידות. בזמנו נבנתה קריית נדבורנה וביה"כ הגדול של נדבורנה בפאתי שיכון ויז'ניץ בבני ברק ("היכלי רוזנטל"). נהג לעשות תענית דיבור בימי שני וחמישי וכן מראש חודש אלול עד אחרי יום כיפור. **שקדן עצום. גאון בנגלה ובנסתר. עסק בקירוב רחוקים. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. ענוותן מופלא. פיזר כספים בהצנע לכת וגמל חסדים.** נפטר ב-ז' אדר ה'תשע"ב (2012). חי כ-82 שנים. ציונו בהר-הזיתים שבירושלים.

אביו: האדמו"ר ר' חיים מרדכי רוזנבאום. **אמו:** מרת סימה רייזל (בתו של רבי אליעזר זאב מקרטשניף). **אשתו:** בתו של ר' משה הערש. **מרבתינו:** ר' יוסף צבי דושינסקי.

חברותא: המקובל ר' אשר זעליג מרגליות. **מתלמידינו:** ר' נתן נטע לנדמן (מרבני חולון), ר' צבי גלבשטיין (רב קהילת בית וגן באלעד), ר' יוסף מוגרבי (מחולון).

בנינו: האדמו"ר ר' אליעזר זאב (חתן ר' אהרן צבי וויצנר אב"ד פשמישל. כיהן כרב הקריה בב"ב וממשיך מקום אביו). האדמו"ר ר' מאיר יצחק אייזיק (חתן ר' זאב טברסקי. שימש כאדמו"ר בירושלים לאחר פטירת אביו). האדמו"ר ר' אשר ישעיה (חתן ר' יהושע רוזנברגר. שימש כאדמו"ר בביתר לאחר פטירת אביו). האדמו"ר ר' יוסף נפתלי (חתן ר' משה אליקים בריעה כהנא מספינקא. שימש כאדמו"ר באלעד לאחר פטירת אביו). ר' ישראל (חתן ר' חיים אליעזר הורנצ'יק, משגיח בישיבת נדבורנה). ר' אהרן דוד (חתן ר' צבי אלעזר ספרין מקומרנה בני ברק). ר' שמואל שמעלקע (חתן ר' מנחם דוד משאץ-ויז'ניץ). **חתנינו:** ר' שלום אהרן אשכנזי (ר"י נדבורנה, בנו של ר' אלימלך אב"ד מלבורן), ר' זלמן שפירא (בן האדמו"ר מנארול), ר' אשר אנשיל כ"ץ (נכד האדמו"ר מתולדות אהרן-ירושלים) ור' נפתלי שיינבאלג (בן רבה של עדזשווער-אנגליה).

פעם נסעו קבוצת אנשים מעם-עדתי בשעת בוקר מוקדמת להשתטח על קברי צדיקים בערי-הגליל. לאחר שעות ספורות נשמעה בשורה מרה, כי רכב ובו מספר אנשים התגלגל לתוך וואדי, ר"ל. על אתר ניגשו מקורביו בדאגה ובחלחלה לספר לו על כך, שמא הדבר נוגע לקבוצה הללו. רבינו השתתק לרגע-קט ומיד קבע: "יש להתפלל על כלי ישראל. אבל לשאלתכם - אלו אינם האברכים משלנו..." כך ידע הצדיק מכל אשר נעשה.

יפר ר' אשר אנשיל כץ חתן רבינו: "התמסרותו לכל יהודי, מתוך אהבת ישראל שהייתה ספוגה בו, הביאה למצב שהרב 'לקח ללב' כל צרה ודאגה של יהודי. פעם הייתי בבית ורבינו קיבל קהל למטה, ולפתע אני רואה אותו רץ ועולה במעלה המדרגות, ומתחיל לחפש משהו בבית בקדחתנות... ראיתי שהוא כולו נסער ומחפש משהו בדחיפות, ניגשתי ושאלתי בדרך ארץ, אולי אוכל לעזור? השיב לי רבינו, 'כן בוודאי, אני צריך משהו לעשות ברכה ואינני מוצא'. מיד רצתי, הבאתי כוס מים, ורבינו בירך 'שהכל נהיה בדברו' בכוונה עצומה, ואז הסביר לי: 'קיבלתי זה עתה קוויטל מיהודי מאוד כאוב, שפרש לפניי צרה קשה שהוא נתון בה. לא יכולתי לעמוד בכאב כזה, הרגשתי שכוחותי אוזלים, הייתי צריך לרוץ למעלה לעשות ברכה, לקבל קצת חיות, ואני כבר צריך לשוב אליו', סיים רבינו ומיהר לשוב ולרדת אל קבלת הקהל..."

צדיקי אמת ניחנו בכוחות עילאיים, אף גם לרפא חולאים של ממש, ולהמציא להם מרפא. סיפרה יהודייה יראת שמיים, כי ביום מן הימים צמח אצל ילדה הרך גידול בולט על היד, כשפעמים אף תקפו אותו מכאובים עזים. כשפנו עמו לרופא, קבע בפסיקה כי על אתר חייבים להסיר את הגידול על ידי ניתוח, כשמבקש להסדיר תאריך לעריכת הניתוח בימים הקרובים. יום טרם ביצוע הניתוח נכנסה האם עם ילדה למעון הקודש פנימה לבקש את ברכת רבינו להצלחת המשימה. כששמע רבינו במה הדברים אמורים, תפס בידו של הילד, והחל מוליך את ידו הקדושה אנה ואנה על מקום החולי שבידו של הקטן. לאחר מכן שילחו את הילד חזרה אל האם. כאשר שבו לביתם הבחינה האם, כי הגידול הלך והצטמק עד שנעלם באורח דינאמי. בהגיע יום הניתוח כבר לא היה את מה לנתח... הגידול סר נעלם ואיננו!

יפר הרב פולק שליט"א: "ההתמסרות רבינו לכל אחד ואחד הייתה כאב רחום לבן יקר ממש. הוא היה יכול לשבת עם כל אדם - גם עם אחד שלא הכיר- שעה ושעה וחצי ושעתיים ושלוש שעות, הכל כדי לחזקו ולעודדו ולנסות לראות איך יוכל לסייע לו. לא בחינם כבר כאברך צעיר המתינו אנשים לשיחה עמו עד השעות הקטנות של הלילה, רבינו היה מקשיב להם, מבין אותם ומנסה לעזור להם ככל יכולתו- וכולם היו לו כבנים". "שמעתי מאברך אחד", נזכר ר' פולק, "ששאל את הרבי על ניתוח מסוים, תוך שהוא מצוין את עלותו - עשרת אלפי שקלים, סכום שאין לו לשלם. רבינו זי"ע המליץ לו, אכן, לבצע את הניתוח אצל רופא פלוני, ותוך כדי כך התקשר לאותו רופא לוודא, כי הניתוח יבוצע בחינם!". ההתמסרות שלו היתה מופלאה. הוא בא לבקר אותי בבית הרפואה כשהייתי חולה? הרי אני לא רבי ולא בן רבי, אברך שוכב בבית הרפואה, ורבינו בלי אומר ודברים מטריח לעלות אליו לבקר, זה הרי לא ייאמן!"

המשגיח הרה"ג רבי שלמה קאליש סיפר: "כל רגע ורגע אצל רבינו נוצל עד תום. קרה לי פעם, שנקראתי אל הקודש פנימה לשעה 12:30 אחרי חצות הלילה, ולצערי אחרתי בשתי דקות. רבינו העיר לי בנועם שיח: 'אני חיכיתי לך בשעה המדויקת, כבר שתי דקות שאני ממתין...'".

הרב יעקב בער רוזנבאום זצ"ל האדמו"ר מנדבורנה- נולד בסירט בשנת ה'תר"צ (1930). בזמן השואה נזהר לבל יכנס לפיו מאכלים אסורים. לאחר המלחמה סייע ליהודים בהברחת הגבול, שהיה בשליטת הקומוניסטים. בשנת ה'תש"ו (1946) החליט לעלות לא"י והצטרף לאניית מעפילים. בספינה בנה חדרון מקרטונים ולא יצא ממנו, כדי לא להיכשל במראות אסורים. בהגיעו לירושלים היה מתמיד בלימודו וישן רק שעות בודדות ביממה. הרבה בתעניות ובסיגופים.

בשנת ה'תש"ט (1949) עלה אביו לישראל והתיישב ביפו. ר' יעקב עבר לגור עמו והקים עמו את ישיבת "מאמר מרדכי" ביפו. בשנת ה'תש"כ (1960) עבר לגור בבני ברק. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תשל"ח (1978) מילא את מקומו והרחיב את החסידות ואף ליטאים הצטרפו לחסידות. בזמנו נבנתה קריית נדבורנה וביה"כ הגדול של נדבורנה בפאתי שיכון ויז'ניץ בבני ברק ("היכלי רוזנטל"). נהג לעשות תענית דיבור בימי שני וחמישי וכן מראש חודש אלול עד אחרי יום כיפור. **שקדן עצום. גאון בנגלה ובנסתר. עסק בקירוב רחוקים. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. ענוותן מופלא. פיזר כספים בהצנע לכת וגמל חסדים.** נפטר ב-ז' אדר ה'תשע"ב (2012). חי כ-82 שנים. ציונו בהר-הזיתים שבירושלים.

אביו: האדמו"ר ר' חיים מרדכי רוזנבוים. **אמו:** מרת סימה רייזל (בת ר' אליעזר זאב מקרטשניף). **אשתו:** בתו של ר' משה הערש. **מרבתי:** ר' יוסף צבי דושינסקי. **חברותא:** המקובל ר' אשר זליג מרגליות. **מתלמידי:** ר' נתן נטע לנדמן (מרבני חולון), ר' צבי גלבשטיין (רב קהילת בית וגן באלעד), ר' יוסף מוגרבי (מחולון). **בניו:** האדמו"ר ר' אליעזר זאב (חתן ר' אהרן צבי וויצנר אב"ד פשמישל. כיהן כרב הקריה בב"ב וממשיך מקום אביו). האדמו"ר ר' מאיר יצחק אייזיק (חתן ר' זאב טברסקי. שימש כאדמו"ר בירושלים). האדמו"ר ר' אשר ישעיה (חתן ר' יהושע רוזנברגר. שימש כאדמו"ר בביתר). האדמו"ר ר' יוסף נפתלי (חתן ר' משה אליקים בריעה כהנא מספינקא. שימש כאדמו"ר באלעד לאחר פטירת אביו). ר' ישראל (חתן ר' חיים אליעזר הורנצ'יק, משגיח בישיבת נדבורנה). ר' אהרן דוד (חתן ר' צבי אלעזר ספרין מקומרנה בני ברק). ר' שמואל שמעלקע (חתן ר' מנחם דוד משאץ-ויז'ניץ). **חתניו:** ר' שלום אהרן אשכנזי (ר"י נדבורנה, בנו של ר' אלימלך אב"ד מלבורן), ר' זלמן שפירא (בן האדמו"ר מנארול), ר' אשר אנשיל כ"ץ (נכד האדמו"ר מתולדות אהרן-ירושלים) ור' נפתלי שיינבאלג (בן רבה של עדזשווער-אנגליה).

○ יפר הרב שפירא: סיפר לי יהודי, בדידיה הוה עובדה, שלפרקים חש במיחוש מסויים בגופו, ולאחר בדיקות שונות קבעו הרופאים כי יש צורך בנייתוח, והציעו בפניו לערוך מיד את הניתוח. הלה עשה חשבון, כי כדאי להיענות למועד המייד ולעשות את הניתוח, לפי שהמועד הניתן בדיחוי- יתכן ותקופת ההתאוששות תבוא על חשבון ימי הפורים, והמועד הנוסף שניתן כאפשרות לדחיה ממושכת עד אחרי חג הפסח - הרי מועד זה מתנגש באירוע משפחתי. ממילא, הסיק בפשטות, יש לערוך את הניתוח במועד המייד, וכשמסקנה זו בידי עולה לרבינו לבקש ברכתו. רבינו שמע את הסיפור והחישוב הנלווה, והשיב כי עדיף להשאיר את העניין לאחרי חג הפסח. הלה ניסה להסביר כי מועד זה מתנגש באירוע משפחתי חשוב, אך רבינו בשלו: "להשאיר את העניין לאחרי חג הפסח". כחסיד, לא הרבה לשאול, ועשה עפ"י הוראת רבינו. **מה רבה היתה הפתעתו, כי עד חג הפסח סיבת הניתוח נעלמה ואיננה...** במהלך החודשים שחלפו, כביכול יד נעלמה פתרה את המיחוש כלאחר יד, ועתה, אין כאן מיחוש... האירוע המשפחתי נערך כמתוכנן, ורק דבר הניתוח - הוא שנעלם מלוח הזמנים...

אל הרבי נכנס יהודי חשוק בנים ממרר בכי. הוא סיפר כי כבר עברו עליו שנים רבות. "חשוק בנים אני ולא זכינו לחבוק פרי בטן", תינה את צערו כשמגיש את הקוויטל לרבינו. הרבי מביט אל היהודי, אוחז את הקוויטל, ועיניו הקדושות רואות. לפתע פוסק רבינו את פסוק וואומר: **"מדוע אתה בוכה ואני רואה לך בנים!"** כעבור שנה נכנס אל הקודש פנימה לבשר את בשורתו אשר התבשר.

כ היה אצל אברך צעיר המתגורר בבני ברק, שזה שנים רבות לא נפקד בזרע של קיימא, הקפיד הלה להתברך אצל ברוכותיהם של רבים וטובים. מה גם הרבה לדרוש ברופאים, אך מה' מצעדי גבר עוד לא הגיע הקץ לישועתו. האברך שמע מידידו כי בעיר שוכן הרבי מנדבורנה, ודין רב לו בפקידת עקרות והמשכת ישועות מעל הטבע. האברך נכנס יחד עם נוות ביתו אל מעונו של הרבי זכותו יגן עליו, בבקשה שימשיך לו את ישועתו. רבינו האציל עליהם מברכות קדשו, אך האברך עדיין מתעקש ובקשה חדה בפיו: **כי מעוניין הוא בהבטחה דייקא** - כשאף מצהיר במפורשות כי מנגד הבטחה זו- באם יענה, יבטיח אף הוא לפעול גדולות ונצורות בעבודת השם. קם רבינו מכסאו ומתחיל להלך בחדרו אנה ואנה. האברך עומד לבקש על נפשו כי יאיר את ביתו באור השמחה לשמוע את קולו של הנער. רבינו מתיישב על כסאו ומתחיל להלום על השולחן כמה פעמים, כשבתוך כך מסתכל הרבה בציפורניו - כידוע בהנהגתו העילאית הסמויה בזה. לבסוף נענה רבינו: **"במועד כך וכך תיושע בבשורת בן"**. ההבטחה התקיימה במלואה ובדיוק נמרץ - חתם האברך את סיפורו בקול צהלה.

ה העיד על עצמו רבינו: **"ברגע שיהודי עומד על מפתן דלתי ואוחז בידית ביתי; יודע אנוכי מהי שאלתו ומה מצוקתו; ואת התשובה בו אמור אני להשיבו!"** ממשיך רבינו להוסיף: **"אך לא אמהר ואחפוז להשיבו על-אתר, אתן לו לשוח את מצוקת לבבו לשמוע את דבריו במלואם; מה גם שלא יהלך בתחושה כוזבת שאם היה מסביר כך וכך הייתה התשובה שונה"**... צא וראה גודל אהבתו אל כל יהודי ויהודי באשר הוא.

בעת ביקר פעמים רבות הרה"ק ה"בית ישראל" מגור אצל רבינו בעל ה"דבר חיים" ז"ע, הביט על בנו, רבינו, ולא הוריד את עיניו ממנו. לאחר מכן התבטא למשמשי: **"הראיתם?! כי בנו של רבי חיים מרדכי (רבינו הקדוש) השכינה שרויה על פניו!"**

הרב יעקב בער רוזנבאום זצ"ל האדמו"ר מנדבורנה- נולד בסירט בשנת ה'תר"צ (1930). בזמן השואה נזהר לבל יכנס לפיו מאכלים אסורים. לאחר המלחמה סייע ליהודים בהברחת הגבול, שהיה בשליטת הקומוניסטים. בשנת ה'תש"ו (1946) החליט לעלות לא"י והצטרף לאניית מעפילים. בספינה בנה חדרון מקרטונים ולא יצא ממנו, כדי לא להיכשל במראות אסורים. בהגיעו לירושלים היה מתמיד בלימודו וישן רק שעות בודדות ביממה. הרבה בתעניות ובסיגופים.

בשנת ה'תש"ט (1949) עלה אביו לישראל והתיישב ביפו. ר' יעקב עבר לגור עמו והקים עמו את ישיבת "מאמר מרדכי" ביפו. בשנת ה'תש"כ (1960) עבר לגור בבני ברק. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תשל"ח (1978) מילא את מקומו והרחיב את החסידות ואף ליטאים הצטרפו לחסידות. בזמנו נבנתה קריית נדבורנה וביה"כ הגדול של נדבורנה בפאתי שיכון ויז'ניץ בבני ברק ("היכלי רוזנטל"). נהג לעשות תענית דיבור בימי שני וחמישי וכן מראש חודש אלול עד אחרי יום כיפור. **שקדן עצום. גאון בנגלה ובנסתר. עסק בקירוב רחוקים. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. ענוותן מופלא. פיזר כספים בהצנע לכת וגמל חסדים.** נפטר ב-ז' אדר ה'תשע"ב (2012). חי כ-82 שנים. ציונו בהר-הזיתים שבירושלים.

אביו: האדמו"ר ר' חיים מרדכי רוזנבוים. **אמו:** מרת סימה רייזל (בתו של רבי אליעזר זאב מקרטשניף). **אשתו:** בתו של ר' משה הערש. **מרבתי:** ר' יוסף צבי דושינסקי.

חברותא: המקובל ר' אשר זעליג מרגליות. **מתלמידיו:** ר' נתן נטע לנדמן (מרבני חולון), ר' צבי גלבשטיין (רב קהילת בית וגן באלעד), ר' יוסף מוגרבי (מחולון).

בניו: האדמו"ר ר' אליעזר זאב (חתן ר' אהרן צבי וויצנר אב"ד פשמישל. כיהן כרב הקריה בב"ב וממשיך מקום אביו). האדמו"ר ר' מאיר יצחק אייזיק (חתן ר' זאב טברסקי. שימש כאדמו"ר בירושלים לאחר פטירת אביו). האדמו"ר ר' אשר ישעיה (חתן ר' יהושע רוזנברגר. שימש כאדמו"ר בביתר לאחר פטירת אביו). האדמו"ר ר' יוסף נפתלי (חתן ר' משה אליקים בריעה כהנא מספינקא. שימש כאדמו"ר באלעד לאחר פטירת אביו). ר' ישראל (חתן ר' חיים אליעזר הורנצ'יק, משגיח בישיבת נדבורנה). ר' אהרן דוד (חתן ר' צבי אלעזר ספרין מקומרנה בני ברק). ר' שמואל שמעלקע (חתן ר' מנחם דוד משאץ-ויז'ניץ). **חתניו:** ר' שלום אהרן אשכנזי (ר"י נדבורנה, בנו של ר' אלימלך אב"ד מלבורן), ר' זלמן שפירא (בן האדמו"ר מנארול), ר' אשר אנשיל כ"ץ (נכד האדמו"ר מתולדות אהרן-ירושלים) ור' נפתלי שיינבאלג (בן רבה של עדזשווער-אנגליה).

הגאון החסיד רבי חיים דוד קובלסקי שליט"א ראש בית המדרש 'מאורות הדף היומי' סיפר: את סוד התרחקותו מקשר גשמי אל האכילה, למד אבי מורי הגאון החסיד זצ"ל, שהיה מקורב במאוד לרבינו בימי חורפו. רבינו, שכל ימיו וילדותו ספון בעבודת קונו, אין לו פנאי להיכנס למטבח שבביתו. פעם, נקלע אורח למעון רבינו, ואיש מבני הבית לא היה שם. **שינה רבינו ממנהגו לכבוד האורח ונכנס למטבח להכין לו משקה. אלא שמצא עצמו נבוך, כי אין הוא יודע, היכן מיקום הכלים החלביים והכלים הבשריים...**

בימי השבעה, העידה הרבנית הצדקנית תליט"א, כי פעם, בעת שנחלשה, ביקש הרבי לסייע לה ולהכין עבורה משקה חם. כדי לבצע את המשימה, שאל אותה: **"כיצד מעמידים מיחם!?"** והיא נענתה ואמרה: "לא, זה תפקיד שלי..." **עד כדי כך היה מרוחק אפילו מהפעולות החומריות היומיומיות הפשוטות, ועד כדי כך היתה עמידתה לימין קדשו, לאפשר לו להיות מובדל ומופרש מכל ענייני החומר.**

ויפר ר' אשר אנשיל כץ חתן רבינו: רבינו לא היה יושב כל שבעת הימים מחוץ לסוכה, כששהה מחוץ לסוכה היה עומד. באחד מימי הסוכות ירד גשם זלעפות. חולפות עשר דקות ועוד עשר, כבר מחצית השעה חלפה וכבר כמעט שעה, והגשם ממאן להיפסק. רבינו ממתין בסבלנות מחוץ לסוכה בעמידה, ממתין לתום הגשם, אך זה לא נראה באופק...

"באותו זמן הייתי חתן של רבינו. העזתי וניגשתי אל הצדיק, ושאלתי, הרי כבר חלפה שעה מתום התפילה, והיינו רוצים לערוך סעודה, שהיא שמחת יום טוב אך הגשם מפריע. הרי ידועים סיפורי מופת מצדיקי קמאי, שהיו מוציאים מטפחת, מנפנפים בה אילך ואילך, והשמים היו מתבהרים מיד. שמא יראה לנו השווער גם כן מופת כזה? תשובתו הפתיעה אותי, 'בוא אתי', כך אמר, ניגשנו אל החלון הגדול שבסוכה ורבינו הרים עיניו אל השמים השחורים מעננים. **לאחר חצי דקה הוריד רבינו את עיניו הקדושות, ובתוך רגע כמימריה פסק הגשם מיידית!**" הרב כץ מוסיף: **"זה לא סיפור, זו לא גוזמא, זה לא אגדה – אני הייתי שם, וראיתי במו עיני!"**

לכל יהודי באשר הוא, רבינו מסר את נפשו להושיעו מצרתו ולחלצו מן המיצר. סיפר אחד בעניין קרובת משפחתו שחלתה ל"ע במחלה האיזמה באחד מאיבריה, עד שנאלצו לכתות האבר כליל ולהצמיד אותה למכשיר רפואי, בנייתוח בן שמונה שעות. היא מיאנה לעבור הניתוח והעדיפה לחיות את שארית חייה בכבוד, מאשר להגיע לכזה מצב סיעודי. היהודי הלה הזה בעל המספר נכנס אל הקודש פנימה, והחל לפתוח את פיו בבכי רב באוזני רבינו. וכך המשיך לבכות ולהתחנן על חייה. רבינו הזדעזע מאוד, ליבו הרחום והכואב בצרותם של ישראל לא יכול היה לסבול כגון-דא. ואמר: "תמתין כאן!". המתין היהודי הלה עשרים- וחמש דקות, ואז שב הרבי אל חדרו, כשפאותיו רטובות מהמקווה ואמר: **"בסייעתא דשמיא, הצלחנו להזיז את זה שמאלה. כעת לא יצטרכו לכתות, והכל על מקומו יבוא בשלום!"**. היהודי הלה המשיך לאמר: "רבי, מחר יש ניתוח של שמונה שעות". נענה רבינו והשיב בפסיקה: **"לא יהיה שמונה, יהיה חמש! ושיהיה בהצלחה..."** **בידיו של היהודי הלה נתונים שני הצילומים, זה שלפני הבטחת הרבי וזה שלאחריה, ובמו עיניו חזה בשינוי הדרסטי ובהתקדמות הרפואית.**

הגאון הרב ישראל יצחק הלוי רייזמן זצ"ל - נולד ב-ל' שבט אדר"ח אדר שנת ה'תרמ"ט (1889) בעיר העתיקה בירושלים בין החומות. נכנס לבריתו של אברהם אבינו ע"ה ב-ז' אדר ונקרא שמו בישראל ישראל יצחק ע"ש זקינו אבי אימו. משחר נעוריו נודע למתמיד עצום, ולמד מתוך יגיעה והבנה גדולה, ודרשת הבר-מצווה שלו היה כשנבחן בעל פה, על שלושת הבבות - קמא, מציעא ובתרא, ומיום ליום עלה ונתעלה עד שבגיל שש עשרה ידע את כל השולחן ערוך יורה דעה בעל פה.

לאחר חתונתו התחיל לעסוק גם בתורת הנסתר, והתקבל לחבר מן המניין בישיבת המקובלים 'רחובות הנהר' ומאז לא עבר עליו חצות לילה בשינה והיה קם כארי בחצות לילה ללמוד עד אור הבוקר ולהתפלל תפילת שחרית כותיקין. הרביץ תורה בישיבות 'חיי עולם' ו'תורת חיים' וכן היה ממייסדי ישיבת 'שפת אמת'. האדמו"ר רבי אברהם מרדכי אלטר מגור (בעל ה'אמרי אמת') העמידו בראשות הישיבה הקדושה 'שפת אמת'.

בשנת ה'תרפ"ט (1929) לערך התקבל לדיין וחבר בבית דין צדק העדה החרדית, בהמצלת הרבנים הגאב"ד רבי יוסף חיים זוננפלד והגאב"ד רבי יוסף צבי דושינסקי והגאב"ד רבי זליג ראובן בנגיס, כשהם מעידים כי פסקיו ודרכי ההוראה שלו עולה על כל הרבנים שבירושלים, ואכן דלתי ביתו לא נסגרו ארבעים שנה ומכל קצווי הארץ שלחו אליו את שאלותיהם בהלכה העמיד וכוון את הכשרות המוהדרת של העדה החרדית את כשרות המקוואות והעירובין ועוד. **גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן. בקיאותו המופלגת הפליאו כאשר הש"ס והשו"ע היו שגורים אצלו בעל-פה.** נפטר ב-ז' אדר ה'תשכ"ט (1969). חי כ-80 שנים. ציונו בהר-הזיתים. בצוואתו ביקש שלא להספידו ולא לכתוב מודעות ולהכריז ברמקולים בעיר, וכן ביקש שלא לכתוב על מצבתו שום תואר.

אביו: החסיד ר' נתנאל מפראגה (נאמן ביתו ואיש אמונו של הרה"ק רבי יצחק מאיר מגור, בעל ה'חידושי הרי"ם' והיה מבאי ביתו של בעל 'תורת חסד' מלובלין, ושימש את הגר"א מטשבונו, ורבי ישע'לה פראגר). **נשותיו:** חתנו של רמ"מ בובוואלד מצאנז (זיווג ראשון - נפטרה בעת הלידה כשנה לאחר נישואיהם), הרבנית מרת חיה שרה ע"ה (זיווג שני - בת הגאון ר' שלום לייב אייזנבאך מח"ס העמוקים 'באר יצחק' על סדר קדשים ו'תכלת מרדכי' על סדר טהרות. מגדולי תלמידי השרף המהרי"ל דיסקין וחתנו של ראב"ד ירושלים הגאון רבי אברהם אבא קוסובסקי).

מרבתי: הגאונים ר' אהרון אריש אייברשיטץ מראדושיץ ורבי שניאור זלמן (ה'תורת חסד' מלובלין), המקובל ר' חיים שאול הכהן דוויק (השד"ה, מגדולי מקובלי ארם צובא), המקובל ר' שלמה אליעזר אלפנדרי (ה'סבא קדישא'), ר' אברהם שמחה הורוויץ מבראנוב, האדמו"ר ר' דוד צבי שלמה בידרמן מלעלוב, ר' שמחה בונם מאוטווצק, האדמו"ר ר' אברהם מרדכי אלטר מגור (בעל ה'שפת אמת'), האדמו"ר ר' ישראל אלטר מגור (בעל ה'בית ישראל'). **מתלמידי:** הגאונים ר' ישראל יעקב פישר (בעל ה'אבן ישראל'), ר' יעקב ישעיה בלוי (בעל ה'פתחי חושן'), ר' מאיר ברנסדופר (בעל ה'קנה בושם'), ר' משה הברשטאם (בעל ה'דברי משה'), ר' נפתלי פרנקל (בעל ה'אמרי בינה'), ר' מנחם מנדל מנדלסון (רבה של קוממיות), ר' לייב מינצברג (רבה של קהילת המתמידים) ועוד, ולהבחל"ח תלמידו אשר יצק על ברכיו מיום היוולדו נכדו הגדול הגאון המקובל רבי נתנאל סאפרין האדמו"ר מקאמרנא שליט"א. **בתו:** הרבנית מרת גאלדא לאה ע"ה (נישאה לגאון המקובל ר' שלום סאפרין, האדמו"ר מקאמרנא זצ"ל).

במשך כל שנות חייו עסק רבינו במצוות הצדקה. במעשה זה החזיק עוד לפני נישואיו. הוא היה גבאי הצדקה המפורסם של ירושלים, וחילק בכל ערבי שבתות וחגים אלפי חלות לעניי ירושלים, אפילו ביום חתונתו שהייתה ביום שישי כמנהג ירושלים, המשיך במנהגו לחלק חלות באומרו שאין העניים צריכים לסבול מפני כניסתו היום לחופה.

פעם אחת הלך רבינו ברחובות ירושלים, והנה הוא רואה לפניו את אחד מעשירי ירושלים הולך בעיניים עצובות יחד עם בנו. כששאל אותו רבינו להיכן הוא הולך, השיב העשיר שהוא הולך לרופא מכיוון שבנו חולה מספר ימים והוא מאוד חושש למצב בריאותו. שאל אותו רבי ישראל יצחק: "כמה כסף עליך לשלם לרופא?" - "חמש מאות שקל", השיב העשיר. "אם כן, תן לי את הכסף ותחזור לביתך ואני מבטיח לך שהבן יבריא". העשיר שמע לכל רבינו ונתן לו את הכסף לטובת צדקה ולמחרת למרבה הפלא קם בנו בריא ושלם כאילו מעולם לא חלה.

חנתו בזיווג שני הגאון רבי שלום לייב אייזנבאך חיפש חתן ת"ח לבתו היחידה מרת חיה שרה ע"ה, ודיברו בו נכבדות אם אחד הבחורים החשובים מירושלים, בדרך כשהוא הלך לפגוש את הבחור, פגש את רבי ישראל יצחק שהיה אלמן צעיר, והתחילו לדבר ולשוחח בדברי לימוד, וממש עמדו על הרחוב ודיברו ופלפלו כמה שעות יחד, בסוף שאל אותו רבי שלום לייב אם הוא אברך או בחור, ענה לו שהוא אלמן צעיר, אז אמר לו: "אני אקח אותך לחתן לבתי הבחורה כי נראה לי שאין עוד כזה גאון בירושלים", ולא הלך לפגוש כלל את הבחור המדובר, ובתו הסכימה להינשא לו אע"פ שהיה אלמן אחרי שהאמינה לדברי אביה כי הוא הוא הגאון העתידי של ירושלים.

לפני שרבינו נפטר, היה שואל את כל המבקרים האם הגיע כבר יום ז' אדר הילולת משה רבינו. לשאלת המבקרים מדוע הוא מחכה לתאריך ז' אדר? ענה כי יום הברית שלו היה ב-ז' אדר, ויום הברית הוא יום ההולדת האמיתי של יהודי. ולכן הוא רוצה להיפטר ביום הולדתו כי הקב"ה ממלא שנותיו של צדיקים, וגם משה רבינו נולד ב-ז' אדר ומכיוון שנולד מהול, לא היה לו ברית לאחר שמונה ימים, ונפטר ב' אדר. וכן היה עם רבינו, **שבתחילת כניסת יום ז' אדר נפטר.**

הרב הנסתר המקובל יהודה זרחיה מרדכי לייב חיים הלוי סגל זצ"ל- נולד בשושן פורים ה'תרפ"ד (1924) בירושלים. נקרא על שם סבו, הגאון ר' יהודה זרחיה אזולאי, ששימש כחכם באשי. בינקותו עברו הוריו לגור בנווה שלום שביפו. בהיותו כבן שנתיים נחטף, ואביו מצאו בחסדי שמים בתוך שק על שכמו של ערבי. כבר משחר ילדותו ניכרו בו כשרונות מזהירים. למד בתלמוד תורה שערי תורה ביפו. בהיותו כבן תשע שנים היה דורש בבתי-כנסת, ורבים הגיעו לחזות בתופעה נדירה זו.

בבחרותו למד בישיבת לומז'ה בפתח תקווה, שם היה מתלמידי הרב שך ובמשך תקופה אף לן עמו בחדרו. באותה תקופה היה בקשר עם החזון אי"ש, אשר כינהו 'ארי בין אריות' (אבל הוא עצמו כתב בענוותנותו: "אני מכריז ומודיע שאני לצערי מקטני בני ישראל - גם במעשים טובים וגם בהשגות וגם בתורה וביראת שמים"). בהיותו כבן 19 שנים החל לעמוד לימינו של אביו בישיבת 'שערי תורה' שביפו. רבינו היה אוסף ילדים ונערים עניים אשר לא זכו לפת לחם באותם ימים קשים, קונה עבורם מאכל ומלבוש, כדי שישבו ויעסקו בתורה. לאחר נישואיו, כיהן כר"מ בישיבתו של האדמו"ר ר' חיים מרדכי רוזנבוים מנדבורנא. בשנת ה'תשי"ג (1953), בהיותו כבן 29, מונה לשמש כרבה של שכונת קריית שלום בדרום תל אביב, בתפקיד זה כיהן כ-48 שנים.

גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. התפרסם כפועל מופתים. ענוותן מופלא. השתדל להסתיר את גאונותו העצומה בש"ס, בשולחן ערוך, בחסידות ובמוסר. מ-ל"ו הצדיקים הנסתרים. זכה לגילוי אליהו הנביא זכור לטוב. הרבה להתרועע עם הצדיקים הנסתרים- ר' יהודה לאון פטילון (הצייר), ר' חיים כהן (החלבן), ר' מאיר זילברשטיין, ר' יוסף וולטוך, ר' מנחם מינכן הלפרין ועוד מקובלים נסתרים. נפטר במוצ"ש שבת, ט' אדר ה'תשס"א (2001). חי כ-77 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים. הרב לא השאיר צאצאים.

סבא: ר' יעקב מנדלבוים (מצד אמו). **סבתא:** מרת פיגה (מצד אמו). **סבא:** ר' יהודה זרחיה אזולאי (החכם באשי- מצד אביו). **אביו:** ר' שפטיה (שעפטיל- מצאצאי השל"ה הקדוש וכן היה תלמיד-חבר של ר' מאיר שמחה מדינסק ה'אור-שמח'. נודע כעילוי מיאנישקל').
אמו: מרת חנה עלקא (בת ר' יעקב מנדלבוים). **אחותו:** מרת לאה (בעלה ר' חיים זוננפלד - רב שכונת נווה אביבים בתל אביב). **מרבתי:** ר' אלעזר מנחם מן שך, ר' ראובן כץ (מח"ס דגל ראובן ושימש כאב"ד העיר). **אשתו:** מרת אסתר (בתו של ד"ר מיכאל יעקובוביץ' ששימש כרופאו של האדמו"ר ר' אברהם יעקב מסדיגורא בעל "אביר יעקב"- נישא בשנת ה'תשט"ו).

מספריו: יצמח יהודה- על הש"ס וש"ע (5 כרכים) • משפטי החן- על התורה ידורשי ה'- מוסר יראשית העבודה- מוסר וחסידות • חידושי רבי יהודה זרחיה- על הש"ס • צדיק פלא- פרקי הוד ומופת ואורחות חייו של רבינו.

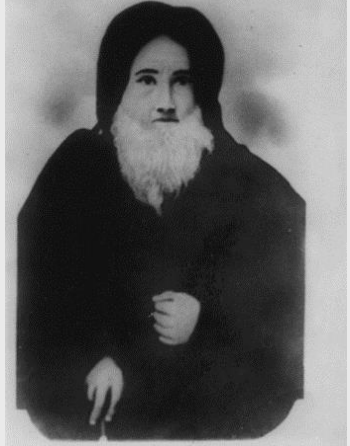
להלן סיפורים המובאים מתוך הספר הנפלא 'הצדיק פלא': על העובדה שרוח-הקודש שרתה על הרב ניתן ללמוד מהסיפורים הבאים: פעם באמצע התפילה ניגש רבינו לאחד מהמתפללים ואמר לו: "קח את הטלית ולך לביתך מיד!". הלה התפלא, על שהוא כביכול מגורש מבית הכנסת, בצר לו שמע לרב והגיע לביתו. שם להפתעתו המרובה מצא את אשתו מחוסרת הכרה. מיד הוא הזעיק את כוחות ההצלה, ומשם פינו את רעייתו לבית-הרפואה. לאחר שחיי אשתו ניצלו, אמרו לו הרופאים: "משמיי שלחו אותך הביתה להזעיק עזרה".

○ יפיר אחד מתלמידיו: פעם נעלמו לאמי תכשיטים יקרים, והיא חשדה באחת השכנות, אשר הייתה יוצאת ובאה תדיר לביתם, אך לא הייתה בטוחה ולא הרגישה נעים לדבר איתה על זה. היא פנתה לרבינו וביקשה שיגיד לה רק אם היא צודקת בחשדותיה. הרבי אמר לה: "זו לא השכנה". היא ניצלה את ההזדמנות ושאלה: "אם כן, היכן הם?", ורבינו השיב: "בארון ההוא בפינה זו לא חיפשת, התכשיטים מונחים שם". מיד נכנסה לביתה ובדקה, וכאשר דיבר - כך היה.

י' ום אחד באתי לבית דודי, (שהיה ממקורבי רבינו). כשהגעתי לביתו צלצל הטלפון. בצד השני נשמע קולו של רבינו, שעד כה כמעט ולא הכרתיו, רק שמעתי מאבי אודותיו. הרב דרש בשלום הבית ושאל לזהותי. לאחר מכן שאל לשלום אבי ולשלומי. באותה התקופה סבלתי מכאבי ראש מטרידים, ולמרות כל הבדיקות שבצעתי - לא יכלו הרופאים למצוא את הסיבה לכך. סיפורתי לרבינו, והרב השתתף בצערי, ואז דיבר בשבח מצוות הצדקה, תוך שהוא מיעץ לי להפריש מדי יום מספר פרוטות לצדקה. תוך כדי שיחה, חלפה בראשי המחשבה: "מי יודע כמה זמן יעבור, עד שארפא מכאבים אלו". והנה שומע אני את קולו של הרב: "לא כמו שאתה חושב שייקח זמן רב, תתחיל וה' יעזור!". וכך היה. מיד כשהתחלתי להפריש את הפרוטות לצדקה, חלפו הכאבים ונעלמו כלא היו.

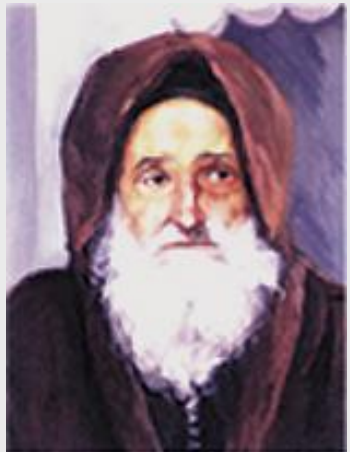
ד' ודי מ.ע. היה גבאי ביה"כ 'בני בנימין' בקריית שלום. באחד הימים קיבל אירוע מוחי ל"ע, וכל צדו הימני השתתק. יום אחד בא בנו אליי ובכה ברצותו להיכנס לרבינו ולבקש ברכתו. סיפורתי זאת לרבנית תחי', והשיבה, שאם יש אפשרות להביאו ברכב לבית הצדיק, הרב ירד לרכב ויברכו. אחרי טרחה מרובה זאת עשינו, הרב נכנס לרכב ודיבר עם דודי כעשרים דקות, ברכו ועודדו. למחרת לקחתי את הרב לתפילת מנחה ושאל הצדיק לשלום הדוד. אמרתי לו, שחוששים שיצטרכו לקחתו לבית לווינשטיין לרגל מצבו הקשה. אמר לי הרב: "תגיד לבנים שלא ידאגו, הוא יבריא". והוסיף ואמר: "הוא גבאי בית-כנסת. אתה חושב שזה דבר פשוט? הוא לא צריך 'בית לווינשטיין' ולא שום דבר, ותראה שעוד כמה חודשים גם מקל הוא לא ייצטרך. נתנו לו מהשמיים עוד עשר שנים!". ואכן, כאשר אמר רבינו כך היה. מצבו השתפר להפליא ולאחר כשלושה חודשים חזר לעבודת הגבאות כמקודם! לאחר עשר שנים בדיוק התבקש לבית עולמו.

רבי יצחק בן וואליד זי"ע

המקובל הרב יצחק בן וואליד זצ"ל - נולד בשנת ה'תקל"ז (1777) בעיר טיטואן שבמרוקו. נקרא על שם סבו ר' יצחק. משחר טל ילדותו נכרו בו סימני טהרה וקדושה. הצטיין בכישרונות נעלים. ניחן בכוח תפיסה העמקה והבנה, ועוד בטרם מלאו לו גיל המצוות ספג בקרבו תורה ודרך ארץ. כל ימי נעוריו היו קודש לעבודת בוראו וליראה ממנו שקדן בתורה. בעודו צעיר לימים התייתם מאביו. עוד בהיותו נער בקי בש"ס ובפוסקים. בנוסף לגדולתו בתורת הנגלה כן היה גדול בתורת הקבלה. לילה לא מש מאהלה של תורה, ויחד עם שקידתו הגדולה הרבה בתעניות ובסיגופים. מיום ליום היה הוסיף קדושה על קדושתו וטהרה על טהרתו.

לאחר פטירתו של הראב"ד ר' משה הלוי יהודי העיר טיטואן ביקשו, שיכהן כרבם, אולם רבינו סירב ברוב ענוותנותו, וזאת למרות העובדה כי משפחתו שמנתה 13 נפשות חיה חיי דלות והסתפקה במועט. כיוון ואנשי הקהילה לא הרפו מבקשתם, עזב את העיר ועבר לגיברלטר. אנשי עירו שלחו אחריו שליחים על מנת להחזירו לטיטואן, ולאחר שהראו לו בחלום, כי עליו לשבת בראש, הסכים לכך. על כתב המינוי שקיבל רבינו היו חתומים כשישים חתימות של גדולי הדור ורבני טיטואן. תפקיד אותו מילא במשך 40 שנה. שימש גם כראש ישיבת 'מדרש שלמה'

נעים הליכות ואוהב אדם ונענה לכל בקשה ושאלה בנושא הלכה. מנהיג בעל שיעור קומה ודאג ללא לאות לבני קהילתו ולעניים יתומים ואלמנות בפרט. בעל מופת. רבים פנו אליו ונושעו. אהבה עזה הייתה לר' יצחק לשלוחי דרחמנא, אשר באו מארץ הקודש לאסוף תרומות, וכשהיה נודע לו על בואם היה מחכה להם ליד שערי עירו, מחבקם ומנשקם, ולא מנע כל מאמץ לספק להם כל צרכם. עזב את כבודו ותפארתו ועלה להתיישב בעיה"ק ירושלים ת"ו, ואחר שלושים יום חזר אל עירו ואל מקומו.

כונה ע"י גדולי הרבנים בתארים יוצאי דופן: 'סבא דמשפטים', 'נר המערבי', 'איש אלוקים קדוש', 'משיירי כנסת הגדולה', 'הרב המופלא שבסנהדרין', 'מופת הרב הגדול', 'מופת הדור'. ציווה שכאשר ילוו את מיטתו לא יקראו לו בתארים אלא רק בשם 'רב ודיין', את בניו ציווה שימשיכו במעשי צדקה וחסד וביקש שיכריזו כי הוא מבקש מחילה אם פגע במישהו. נפטר עם כניסת שבת קודש ב-ט' אדר ה'תר"ל (1870). חי כ-93 שנים. ציונו בטיטואן.

אביו: החכם הצדיק ר' שם טוב. **נשותיו:** בת רבנים (נישא בגיל 18 ונפטרה בגיל צעיר), מרת שמחה (בת החסיד ר' וידאל ביבאס- זיווג שני). **מרבותיו:** הגאונים ר' מנחם נהון, ר' משה הלוי. **מתלמידיו:** ר' ישעיה בן נאים. **ילדיו:** ר' שם טוב (מזיווג ראשון). שש בנות וארבעה בנים (מזיווג שני) מביניהם: ר' וידאל, ר' יוסף, ר' שלמה, ר' יעקב. **מספריו:** **יואמר יצחק- שו"ת.**

בשנת ה'תרצ"ו (1936) פרצה מלחמת האזרחים של ספרד על ידי הלאומנים אשר מרדו ברפובליקנים אשר תמכו בממשלה החוקית הספרדית. מלחמה שנמשכה במשך שלוש שנים. נוצרה שבנה היחיד נלקח למלחמה בחזית. במשך תקופה ארוכה לא שמעה ממנו ולא ידעה מה עלה בגורל בנה. **מרוב צער הייתה הולכת ברחובות וצועקת ובוכה על בנה.** יהודיה אחת ראתה אותה ושאלה אותה: "מה קרה לך? מדוע את צועקת ובוכה?". האישה סיפרה לה על בנה היחיד, שנלקח למלחמה והיא חוששת מאוד לגורלו שכן שלא שמעה עליו דבר. אמרה לה היהודייה, שאם היא רוצה לשמוע ולקבל בשורות טובות עליה להביא שמן לבית-הכנסת על שם רבינו וששם ידליקו נר תמיד עם השמן הזה לעילוי נשמת רבינו. וסיפרה על הצדיק ניסים ונפלאות שהתרחשו עימו. הנוצריה **מיהרה להביא לבית-הכנסת והפלא הגדול היה, כי לאחר יומיים בלבד הגיע בנה לביתה כשהוא בריא ושלם.** כשראתה זאת החלה לצעוק בקול רם: "אין כמו האלוקים של היהודים ואין כמו הרבנים הצדיקים של היהודים".

רבינו במסגרת תפקידו כרבם של היהודים הוענקה לו הזכות להשתמש בשירותיהם של הגויים, כאשר יהודי מסרב לשמוע בקולו. באחת הפעמים שלח רבינו שליח לשר לעצור יהודי שמסרב להגיע לבית-הדין. השר שלח שליח לאותו יהודי כדי להביא אותו לבית-הסוהר ואחר מכן לתאם עם הרב את מועד העברת היהודי לידי הרב. כאשר הגיע השליח לעצור את היהודי, אותו יהודי שילם שוחד רב לשליח וביקש שיעביר אותו לשר כדי שהלה יעלים עין. כאשר נודע לרבינו על כך, הצדיק הרים את ידיו לשמים ואמר: "היבנו של עולם, עשה למען שמך וידעו כי אתה השולט בעולם". כך ביקש מאת בורא עולם שיעזור לו, שכן מטרתו היחידה של הצדיק היא להאדיר את שמו יתברך לעד ולעולמי עולמים ויהודי זה מסרב להגיע לבית-הדין וכן חשש שכאשר יהודים נוספים ישמעו על כך, יגרם חילול שם שמיים, וכן ייתכן ועוד ינהגו כאותו היהודי ויתחמקו מדין תורתנו הקדושה.

בחצי לילה הלך השר בכבודו ובעצמו לביתו של אותו היהודי וציווה לאותם אנשים, אשר היו עימו, לאסור את היהודי בבית-הסוהר. למחרת השכם בבוקר הגיע השר לרבינו וביקש ממנו מחילה על כך. בנוסף הביא את הכסף, שקיבל מאותו היהודי ואמר לרב, שיעשה בו כרצונו. אולם הצדיק סירב לקבל את הכסף ואמר לשר, שיכול הוא לשמור את זה לעצמו ורק ביקש ממנו, שיחזק את הכוח של הרבנים. השר אמר לו בתגובה: "וכי אתה צריך לומר לי זאת? הרי **בלילה שלחת אלי פמליה של אנשים חזקים, שהגיעו לביתי וביקשו להרוג אותי, על כך שלקחתי שוחד ולא שמעתי בקולך!**". הצדיק אמר לו, שלא שלח אדם, אלא בורא עולם הוא ששלח את אותם אנשים והשר הבטיח לו שכל מה שביקש- יתקיים.

הגאון האלוקי ר' רפאל אנקווה זצ"ל (הרב הראשי של מרוקו), כשהיה שומע את שמו של רבינו, היה עומד מלוא קומתו.

הגאון הצדיק רבי דוד בן ציון קליין זצ"ל- נולד ב-ה'ת"ר"פ בעיר הלמץ שבצ'כוסלובקיה. בהיותו כבן תשע שנים בלבד נפטר אביו. בתחילה למד בישיבתו של אב"ד הלמץ. בהמשך עבר לישיבתו של אב"ד נייטרא ולאחר שפרצה מלחמת העולם השנייה עבר ללמוד בישיבתו של האדמו"ר מקוסון. שם נחשב לבחור המתמיד של הישיבה וכן ניכר צדקותו המופלגת. חבריו מאותה תקופה העידו על סדר יומו העמוס בתורה ויראת שמיים, שהחל משעות הבוקר המוקדמות ועד שעות הלילה הקטנות. כשהרגיש שעומד להירדם היה מניח את רגליו במים קרים כדי שיוכל להמשיך בהתמדתו ברציפות בתורה הקדושה. גם המעורר של הישיבה, שהייתה דרכו להעיר את הבחורים בשעה ארבע לפנות בוקר, אמר לראש הישיבה כי מעולם לא הצליח להעיר את הבחור דוד בן ציון קליין כי אף פעם לא היה בחדרו באותה עת, רק רכון על הגמרא בהיכל הישיבה.

בשנות האימה בשואה שתה את כוס התרעלה במחנות העבודה במונקטאבור במשך ארבע שנים ואף איבד שם את כל משפחתו, בתקופה קשה זו מסר את נפשו על היהדות והקפיד במיוחד שלא להכניס מאכלות אסורות לפיו, גם כשהדבר היה כרוך בגדר פיקוח נפש ממש, וכפי שהעיד על עצמו (בספרו 'תהילות דוד'): "במשך כל אותן השנים לא בא לפי בשר פיגול ח"ו כי נזרתי עצמי ממאכלות אסורות ובמצבים מרים וקשים חיזקתי עצמי והתגברתי בעזרת ה' יתברך". בשנת ה'תש"א הובל עם קבוצת בחורים להרי הקרפטים. שוב הטרידה את ראשו מאין יאכלו אוכל כשר. והנה נכנס למחנה חייל הונגרי דובר אידיש וסיפר להם מהיכן יוכלו להשיג חלב כשר. (רבינו סיפר כי בטוח שהחייל הוא אליהו הנביא שכן היה מדבר אידיש רהוטה ואף יעץ להם מהיכן להשיג אוכל כשר ולאחר מכן נעלם ויותר כבר לא נראה להם. כמו כן הרב העיד על עצמו שבשואה זכה לא אחת לגילוי אליהו שהציל אותו מציפורני הנאצים הארורים ימ"ש).

בשנת ה'תש"ט עלה לארץ. בתחילה התגורר בחדרה ובהמשך החל לשמש כרב היישוב 'יסודות' מיום היווסדו. תפקיד אותו מילא למעלה מ-60 שנים. עננותו. שקדן שאין כדוגמתו. בעל רוח-הקודש. האיר פנים לכל אחד. נפטר ב-ט' אדר ה'תשס"ט (2009). חי כ-90 שנים. את מקומו ממלא בנו הגאון ר' יעקב חיים.

אביו: ר' יוסף. **מרבתינו:** הגאון ר' יואל זאב גולשטיין (אב"ד הלמץ ומח"ס 'נחלת יואל זאב'), הגאון ר' שמואל דוד אונגר הי"ד (אב"ד נייטרא ומח"ס 'נאות דשא'), האדמו"ר ר' ישראל הלוי רוטנברג (מח"ס 'אור מלא' מקוסון). **ילדיו:** הגאון רבי יעקב חיים. **מספריו:** ישו"ת תהלות דוד.

○ יפר נכדו של הרב על שקדנותו של הרב ואהבת התורה שבו: "בכל ערב פסח הייתי נוסע, בתור ילד, לעזור לו לנקות את ארון הספרים לפסח, והוא היה בא בבוקר, מתוך ניסיון להקל עליי, והיה מוציא את הספר הראשון כדי לעזור לי לנקות את הספרייה. ולא משנה איזה ספר שהיה פותח כדי להתחיל לעזור - לאחר כמה שעות היה אפשר למצוא אותו באותה תנוחה, שהוציא את הספר ולומד בו".

על מעלתו של הרב ניתן ללמוד מתוך הסיפור, שאחת מבנותיו סיפרה על ליל הסדר בבית האב: "אבא היה קם לאחר אמירת 'שפוך חמתך' ויוצא החוצה והולך הרבה אחרי הבית עד סוף השביל של הרחוב. חשבת, שכך כולם נוהגים, אומרת הבת, אבל לאחר נישואי הבנות, שרק הוא. בשנה לאחר מכן שאלתי אותו 'למה הוא יוצא?' והוא השיב לי: 'אליהו הנביא היה פה, צריך ללוות אותו'".

בשנתו האחרונה כשהיה כבר בגיל 90, ושכב בביה"ח, אירע שבת אחת בבוקר, שהתעורר והתאונן כי כואב לו. קראו מיד לאחות, והיא שאלה: "מה כואב?". מיד אמר שהוא רוצה 'אח' ולא 'אחות'. האחות הסבירה שרק מאוחר יותר יבוא האח, ואז אמר "אם כך, לא כואב דבר". גם לאחר שכנועים של נכדיו לא הסכים ואמר שאין שום כאב. בלילה במוצ"ש, כשהגיע האח לטפל בו הזדעזע ואמר: "אינני מבין איך החזיק מעמד יום שלם. הוא היה בגדר סכנה ממש", ואילו הרב כל אותה עת היה חיוך על מסירות נפשו למען הקדושה.

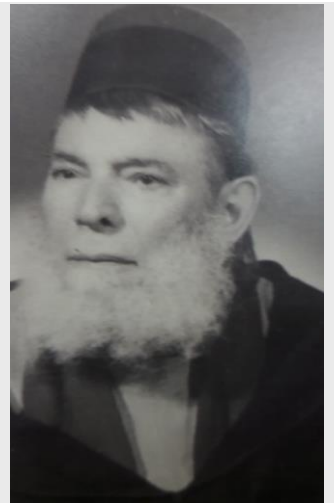
באחת השבתות בביה"ח עת אשר שהה אחד הנכדים ליד מיטתו, פתח הרב את עיניו ואמר 'מזל טוב'. ומיד שאל: 'היכן אחיך? רצוני לאמר לו מזל טוב, נולד לו בן'. הנכד חשב שמדובר בבלבול שהתעורר אז משנתו. אך לא עברו עשר דקות והנה עולה אחיו מהקומה למטה מתוך מחלקת היולדות ומבשר לסבא על לידת בנו לפני כעשר דקות. הנכד ההמום סיפר, שהוא והרב ידעו טרם שבא...

בנכדיו מספרים על ההתייחסות של הרופאים לרב, כשהיה בביה"ח. פעם לאחר ניתוח, שהיה אמור לערוך שעות, היות שהיה מסובך, אך פלא היה - והניתוח עבר בקלות ובזמן קצר. הרופא אמר אז לבני המשפחה "הרגשתי שמלאכים מסייעים לי בידים".

בפעם אחרת הגיע רופא ואמר שחייב את תודתו לרב על הילד שנולד לו, וסיפר שלפני כשנה טיפל ברב ואחרי הניתוח ביקש ברכה מהרב כיוון שלא זכה שנים לילדים, והבטיחו הרב, ואכן הברכה התקיימה.

בני-המשפחה מספרים את אשר שמעו מאביהם: "בזמן השואה שקל 25 ק"ג ללא אוכל ושתיה. הנאצים הריצו אותם קילומטרים ימים ושבעות בלי הפסקות. רוב האנשים מתו מרעב. וגם אבא הרגיש, שהוא קורס והחליט לגשת לחייל, שרכב על סוס ולבקש דבר לח להרטיב את פיו אחרי ימים, שלא הגיע טרף לפיו, הוא הסתכן במוות, אך אמר לעצמו או ירייה, או שאמות מרעב. אך החייל הסכים לתת לו פרוסת לחם, אבא לא אכל את הלחם, שכן לא נטל ידיו, אך בעיקר שמח הברכה לה יזכה, שכן שבועות לא זכה לברך על 'נטילת ידיים'. הוא החל ללכת שעות לחפש מים להרטיב את ידיו, לפתע הרגיש, שאחד שהולך לידו כייס את הלחם, אבא לא הגיב. "שאלתי את אבא: 'מה עשית?' - 'וכי יכולתי לעשות משהו, כמו שאני רעב גם הוא רעב... ומחלתי לו'. המעניין הוא, כי במשך השנים הגיע אדם מבוגר למעונו של הרב וביקש את סליחתו, היה זה האדם שכייס את פרוסת הלחם, הרב השיבו בחיך: "מחלתי לך כבר אז בלב שלם".

הגאון הרב יוסף מאיר נחמיאש זצ"ל - נולד בשנת ה'תרמ"ה (1885) כבן בכור בעיר מראקש שבמרוקו לשושלת מפורסמת במערב שיחסו את עצמם כצאצאי הנביא נחמיה בן חכליה, ולאות כבוד כינו עצמם על שמו. 'נחמיה' השתבש ל'נחמיאש' במבטא הספרדי, מקום מוצא בני המשפחה קודם הגירוש. מהמפורסמים שברבני המשפחה היה רבי יוסף נחמיאש מהעיר טולדו שבספרד שחי לפני כ-700 שנה והיה תלמידו של הרא"ש. אחריו בקודש עמדו רבנים גדולים דור אחר דור.

בצעירותו שימש כמלמד דרדקי והיה מסור בעבודתו ללמד את תלמידיו את התורה הקדושה ולהקנות להם יראת שמיים טהורה. בנוסף שימש כסופר סת"ם. עבודתו בקודש היתה בצניעות גדולה, בינו לבין קונו. הירבה בתעניות וסיגופים וכן צם ארבעים יום רצופים, בהם לא אכל ולא שתה, רק בערבים טעם טעימה קלה של ערק ושקדים, והמשיך בעבודת קונו. כאשר עלה רבינו לארץ הקודש, ביקש להתגורר בעיר קריית-גת. רבי מרדכי אלמליח זצ"ל ששימש כרב העיר יצא להקביל את פניו ואמר לו: "**עכשיו שכבודו הגיע אלינו, ראוי הוא להיות הרב של המקום**".

רבינו בענוותנותו סירב להצעות הרבנות והשררה, וברח מכל תארי כבוד. שמו של רבינו התפרסם למרחקים ומכל קצווי הארץ באו אליו להתברך ולהיושע. התפרסם כמלומד בניסים. היה מומחה לכתובת קמיעות. הרב היה לוקח דיו וכותב שמות קודש על צלחת חרס ומנגב בעזרת נייר ומורח על חולים ורבים נושעו ממנו. דאג לפזר מהונו לאביונים. בסוף ימיו היה בעל יסורים וקיבל אותם באהבה. נפטר ב-י' אדר ה'תשכ"ז (1967). חי כ-82 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים בחלקת הרבנים של חכמי מערב.

סבא (מצד האב): המקובל ר' שאול (נולדו לו שלושה ילדים - ר' דוד הגדול, ר' אברהם ור' שלמה). **אביו:** הרה"ג ר' שלמה (המכונה מהרש"ן מח"ס 'ויחכם שלמה' - על התורה). **אימו:** הצדקת מרת זוהרה. **מרבותיו:** אביו, ר' שלמה, דודו, ר' יצחק נחמיאש. **ילדיו:** ר' ניסים, ר' שלמה ור' דוד, מרת אסתר, מרת מגי ומרת סוזן. **מספריו:** יכתבי יד בתורת הסוד שעדיין לא יצאו לדפוס.

רבינו ניחן בענוה יתירה. על פתח ביתו שבמרוקו רשמו בני ביתו 'יוסף נחמיאש', ומתחת- תוארו 'הרב'. כשנתקל בזאת בשובו לביתו, מיד נטל סכין ומיהר למחוק את תיבת 'הרב'.

ודר יומו היה להפליא. תפילתו החלה בעלות השחר, וארכה עד השעה עשר בבוקר. לאחר מכן, היה ישב ועסק בתורה הקדושה, ובפרט בספרי הקבלה שהיו חביבים עליו ביותר. בשעות הצהריים קיבל את הקהל הרב שצבאו על פתחו עד שעות הערב המאוחרות. רבינו היה מומחה לקמיעות ובצירופי שמות הקודש, שבכוחם לשדד מערכות הטבע ולשלוח מזור לחולים. חכמה זו למד מאביו זיע"א. רבינו היה כותב על צלחת בזו הלשון: 'בזכות אבותי הקדושים שהקב"ה ישלח... לפלוני בן פלוני, ולאחר מכן היה מוחק עם צמר גפן את אשר כתב ומעביר על גופו של האיש, וכך חולל פלאות בעז"ה ואותו האיש התרפא.

כאשר נולד לרבינו בנו בכורו הרב ניסים, מצבו הכלכלי היה קשה מאוד. לא היה לו מאין להכין את צרכי סעודת הברית. בלילה שקודם הברית, ישב וחחק בדעתו כיצד יעשה סעודה לכל החכמים והציבור האמורים לפקוד את הבית למחרת. בתוך כך נרדם. בחלומו נגלה לפניו אביו הקדוש ר' שלמה, וברכו בברכת 'מזל טוב'.

כשראה אביו את מבטו העגום, הוסיף לברך ולעודד אותו, ואמר לו לא לדאוג כלל, כי מחר יצא לרחוב 'דרב עומר' בו שוכנים כל סוחרי היהודים, ושם ימצא שני סוחרים והם ימלאו את כל משאלותיו. אביו אף נקב בשמותיהם של הסוחרים. למחרת יצא רבינו לשוק כפי שאביו אמר לו בחלום. כשהגיע לשם שמע סוחר הקורא לו בשמו. ניגש רבינו לסוחר, והלה אמר לו בפנים שוחקות: "מזל טוב, שמעתי שלכבוד תורתנו נולד בן. בדיוק היום קיבלתי מסוחר ערבי במתנה שישה תרנגולים, והרי לך לצורכי הסעודה". בעוד הוא מדבר עימו, בא הסוחר השני ואמר לרבינו, שזה עתה סגר עסקה מצוינת, וברצונו לתת לרב את דמי המעשר (מפי רבי מאיר אביטבול הי"ו).

גם לאחר שרבינו השתקע בארץ הקודש, היה נוסע מידי פעם בפעם למרוקו כדי להתפלל על קברי אבותיו (זיארה). באחת ממסעותיו לקברו של ר' יצחק נחמיאש, הפליג רבינו באונייה והים געש ולא שקט והיה חשש ניכר שהאונייה לא תעמוד בטלטולי הסערה והיא תישבר. עיניהם של כל המפליגים היו נשואות אל רבינו. הצדיק עלה לסיפון האונייה, הוציא מחיקו חתיכה מהאפיקומן (היה זה לאחר חג הפסח), השליכה לים ואמר: "הי רצון שבזכות אבותי הקדושים תהיה לנו הצלה וישועה". מיד נח הים מזעפו, והיה קידוש ה' גדול.

מעשה שהיה עם עו"ד יהודי מחו"ל שהשלטון בארה"ב הטיל עליו קנס כספי גדול מאוד, והיה לו צער גדול והיה מתפלל שבורא עולם שירחם עליו בזכות הצדיקים. בלילה שכב לישון בחלומו הופיע לו צדיק מחכמי מרוקו ואמר לו: "**אל תדאג בני, בעז"ה הצדק יצא לאור ולא תצטרך לשלם את הקנס**".

למרות שבדרך הטבע לא היתה שום אפשרות שלא לשלם את הקנס העצום, בדרך פלא הוא יצא זכאי במשפט. אותו עו"ד חיפש ושאל על הרב שבירך אותו בחלום, עד שבסייעתא דשמיא הגיע אל בני המשפחה - אל ר' ניסים, בנו בכורו של הרב ואל שאר אחיו. כהכרת הטוב לצדיק שהופיע בחלומו, תרם ועשה לרב מצבה חדשה על קיברו בהר המנוחות.

ר' א. נחמיאש, נין הצדיק עומד להוציא ספר על משפחת נחמיאש.

מי שיש לו חומר או תמונות או רוצה להיות שותף בהוצאה, מתבקש להתקשר לספריה הספרדית 02-5372265

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים